THE MESSAGE

דער אנזאג

DER ONZOG

אין קאמף וועסטו דיין פרייהייט דערווערבן

די גאנצע מאכט דעם ארבעטער-קלאס

Vol. 1, No. 5

Toronto, September 25th 1925

פרייז 3 סענט

שלום געשלאסן אין דער אינטערנעשאנעל

סופּפענדירטע בעאמטע וועלן ווידער קאנען קאנדידירן אין די וואלן — ספּעציעלע קאנווענשאן סוף נאוועמבער אין פילאדעלפיע — קיינע פאליטישע פארפאלגונגען

(ספּעציעלע טעלעגראמע צום „אנזאג“)

דער שלום-אפּמאך, וואס מאכט א סוף צום איצטיקן קאמף אין דער אינטערנעשאנעל, באשטייט פון פאלגנדע פונקטן:

1. די סוספּענדירטע בעאמטע פון די לאקאלן 2, 9, און 22 זאלן קאנען ארויסשטעלן זייער קאנדידאטור אין די לאקאלע וואלן.

2. פאליטישע ריכטונגען אין דער יוניאן זאלן טאלערירט ווערן.

3. א ספּעציעלע קאנווענשאן זאל צוזאמענקומען סוף נאוועמבער אין פילאדעלפיע.

4. פּראפּארציאנעלע פארשטייערשאפט זאל איינגעפירט ווערן.

דער שלום-אפּמאך איז אונטערגעשריבן פון פּרעזידענט זיגמאן און לואיס הײמאן, פירער פון דער דזשאינט עקשאן קאמיטע.

אבער וואס די פונקטן פון שלום-אפּמאך זאלן נישט זיין — איינס איז זיכער: די לינקע האבן געזיגט. שוין דער פאקט אליין וואס מען האט פארהאנדעלט מיט די סוספּענדירטע פירער, ווי מיט א גלייכן צד, איז נענוג. צום ערשט האט מען דאך זיי געמשפּט ווי שווערע פארברעכער און פארשריען אלס קאמוניסטישע שטערער און ברעכער און איצט איז מען געווען געצוואונגען צו פארהאנדלען מיט זיי.

און עס איז אויך זיכער, אז די מדטיקע פירער פון דעם היסטארישן קאמף וועלן זיך נישט לאזן אפּנארן און וועלן נישט אפּנארן די מאסן ארבעטער.

דאס גאלע געזינדל מיטן „פארווערטס“ בראש האט געכאפּט דעם ריכטיקן קלאפּ. פערלשטיין און פיינבערג האבן זיך געמוזט אפּטראגן; די פינסטערע „פארווערטס“-מאכט צעטרייסלט; די זיגמאן-מאשין אונטערגעגראבן —

די רעוואלוציאנערע אידישע ארבעטער קענען זיך גראטולירן מיטן וואונדערבארן קאמף און זיגרייכן אויסגאנג.

נייע מלחמה איבער אויל?

ענגלאנד און טערקיי זיינען קריגעריש געשטימט

די באציאונגען צווישן ענגלאנד און טערקיי זיינען די לעצטע טעג שטארק אנגעצויגן. עס שיינט צו זיין מעגלאך, אז א מלחמה וועט אויסברעכן איבער דעם אויל-רייכן געגנט מאזול.

ענגלאנד האט שטארק חשק ארייננצוכאפּן מאזול אין אירע הענט. טערקיי איז אבער אנטשלאסן צו געבן איר אי בער די הענט.

דער פעלקער-בונד וואס איז ענגלאנדס טרייער משרת קלינט זיך ווי צו צופרידנשטעלן דעם באלעבאס און אין דער זעלבער צייט נים אויפרייצן די טערקן. אין דעם איבער די פראגע וועגן מאזול איבערגעגעבן געווארן צום אינטערנאציאנאלן געריכט.

אינטערנאציאנאלע ארבעטער נייס

אין אינדיע סטרייקן 135 טויזנט שטאל-ארבעטער. די רוסישע יוניאן פון שטאל-ארבעטער האט צוגעשיקט צען טויזנט טאלער צו די סטרייקער.

* * *

אין ווייסרוסלאנד זיינען שוין איצט דא 22 אידישע סאוועטן, וועלכע פירן אלע פארהאנדלונגען אין אידיש.

* * *

א באוועגונג ארבעטער דעלעגאציע פון אבעסקופע אין מאסקווע, יאפאן, און האבן געקראגן אן ענטוזיאסטישן קבלת פנים פון סאוויעטישע ארבעטער.

* * *

די טעלעפאן און טעלעגראף ארבעטער אין גאנץ פראנקרייך האבן דורכגעפירט א דעמאנסטראציע צוויי שטונדיקן סטרייק, צו באטאנען זייער פאדערונג פאר העכערע שכירות.

ציינט א ביישפּיל די סאציאליסטן

קאלאמבוס, אהייא. סעפּט. 24.

דער קאנגרעסמאן ערנאר האווארד, א דעמאקראט, האט זיך אנטזאגט צו באטייליקן אין דער וואשינגטאנער סאבבינעט פון פארלאמענטאריער, וויבאלד די ענגלישע סאציאליסטן רעגירונג האט נים ארייגעלאזט דעם קאמוניסט סאקלאטוואלא.

אבער דער דייטשער סאציאליסט לאבע און דער ענגלישער סאציאליסט ... ... האבן זיך באטייליקט אין דער אינטערפּארלאמענטארישער קאנפערענץ — זיי האבן אפילו ניט די דעמאקראטישקייט פון דעם אמעריקאנער האווארד, וועלכער ווייזט א באטייליקט אין דער קאנפערענץ.

„אנזאג“ קאנצערט איז געווען א גרויסער דערפאלג

פיר הונדערט מענטשן זיינען געקומען פייערן די דערשיינונג פון „אנזאג“ — באגייסטערטע שטימונג באם קאנצערט אין אלהאמברא האל.

נאענט פון פיר הונדערט יונגע ארבעטער און ארבעטערינס האבן זיך פארזאמלט לעצטן זונטיק אוונט אין אלהאמברא האל, צו פייערן די דערשיינונג פון „אנזאג“. דער באזוך וואלט זיכער געווען נאך גרעסער ווען נים די שטיקנדע היץ יענעם אוונט. די שטימונג פון עולם איז געווען א באגייסטערטע און יעדע דערמאנונג וועגן „אנזאג“ איז אויפגענומען געווארן מיט אפּלאדיסמענטן.

מיט א פאר געלונגענע ווערטער וועגן די באדייטונג פון אוונט איז דער קאנצערט ערעפנט געווארן פון דוד שטיין, פארזיצער פון דער „אנזאג“-געזעלשאפט. דער קאנצערט איז געווען זייער א רייכער און אלע אנטיילנעמער פארדינען אנערקענונג אויף זייער אכט

ער ווארפט ארונטער די מאסקע

האמילטאן, אנט. סעפּט. 24.

הערי פעססער, א פּראמינענטער ארבעטער-פירער איז אריבער צו דער קאנסערוואטיווער פארטיי און וועט לויפן אויף איר וואל-צעטל צום פעדעראלן פארלאמענט.

פעססער איז נישט קיין אביוויער. ער איז געווען פּרעזידענט פון דער אינדיפּענדענט לייבאר פארטיי און הויפּט פון דער „יוניאן לייבעל ליג“.

וואונדערט מען זיך אין ארבעטער-קרייזן וואס דער דאזיקער העלד האט זיך איבערגעקוליעט, אין דער אמתן אבער האט ער בלויז ארונטערגעווארפן די מאסקע פון א זשענגאנטן „לייבאר מען“. אין דער אמתן איז דא א גאנץ קליינער אונטערשיד צווישן א „לייבאר מען“ און א קאנסערוואטיוון פּאליטישן.

פרייז פון „אנזאג“ געהעכערט

אנהויבנדיק מיטן היינטיקן נומער ווערט דער פּרייז פון „אנזאג“ געהעכערט פון צוויי אויף

דריי סענט

לינקע געווינען זייער קאמף

דער קאמף פון די לינקע קלאוקמאכער אין ניו יארק קעגן דער מאשין איז שוין אזוי גוט ווי געענדיקט. עס איז פארגעקומען א שלום-קאנפערענץ צווישן די אפיציעלע יוניאן-פירער און די ווידעראכבאפירער, די דזשאינט עקשאן קאמיטע, און מען האט זיך געאייניקט אויף א שלום-אפּמאך. ווען די שורות ווערן געשריבן זיינען נאך די פונקטן פון שלום-אפּמאך נים באקאנט.

ל. באזאנאוויטש געשטארבן

לעאן באזאנאוויטש, וועלכער איז געווען באוואוסט צו פיל אידישע ארבעטער אלס זשורנאליסט און פועלי ציון טוער, איז געשטארבן לעצטן פרייטיק, בעת ער איז געווען אויף א טור אין קאנאדע-רוסלאנד, לטובת דעם „ארט“. ער איז אלט געווען 47 יאר.

באזאנאוויטש איז געווען א סאציאליסט און האט אויפריכטיק און געטריי געדינט דער ארבעטער-באוועגונג, לויט זיינע אנשויאונגען און אידעאלן. ער איז געווען איינער פון די נאר ווייניקע סאציאליסטן אין דער רעכטער פועלי ציון באוועגונג. דערפאר איז ער אין די לעצטע יארן געווען ווייט פון אם דער באוועגונג. ער איז נים מיטגעגאנגען מיט די רעוואלוציאנערע עלעמענטן וואס זיינען ארויס פון די רעכטע פ. צ., אבער ער האט אויך נים געקענט מיטארבעטן מיט זיינע קליינבירגערלאכע חברים.

כבוד זיין אנדענקונג.

געיעג אויף קאמוניסטן

ענגלאנד און אמעריקע ווילן דעפּארטירן „רויטע“

די רעגירונגען פון ענגלאנד און אמעריקע ווילן נים האבן קיין קאמוניסטן. גאנץ נאטירלאך. וועלכע רעגירונג וויל האבן די „רויטע“? טראכטן זיי איצט מיט ארויסשיקן די פרעמד-געבוירענע קאמוניסטן פון לאנד. מען פּרובירט קעמפן מיטן דעפּארטירונגס-מיטל.

וועט עס העלפן? די קאמוניסטן זיינען נים קיין שרעקעדיקע אינגלאך. וועלן די רעגירונגען געהאלפן ווערן? עס וועט בלויז פּאפּולערער מאכן דעם קאמוניסטישן אידעאל און וועט פארהארטעווען די קעמפער.

פארשטייען זיי דאס אליין נים? געוויס פארשטייען זיי. אבער וואס זאלן זיי, נעבאך, טאן? מיט פארלייגטע הענט זיצן און צוקוקן ווי די געפאר רוקט זיך אן קאן מען דאך אויך נים.

פארזאמלונגען

א וויכטיקע זיצונג פון „איקאר“-קאנפערענץ וועט פארקומען דינסטיק אוונט, אין אלהאמברא האל. אלע דעלעגאטן זיינען אויפגעפאדערט אומבאדינגט צו קומען.

* * *

פארזאמלונג פון לינקן פועלי ציון פאריין היינט אוונט. שבת אוונט א באנקעט פאר חברים און סימפּאטיקער אין 554 ספּעדיינע, צו אנהויבן פּרעסע קאמפּיין.

* * *

ליניצער יוגנט קלוב פארזאמלט זיך היינט אוונט אין 24 סיסיל סטריט.

* * *

פארזאמלונג פון יוגנט קלוב היינט אוונט אין 320 ספּעדיינע עוועניו.

פרוי און צוויי קינדער 27 שעה אין א „קענו“

מרס. וויליאם קארק האט באוויזן א גרויסע העלדישקייט. 27 שטונדן האט די פרוי געדודערט א „קענו“ אויפן לייק אנטאריא, ווען א שטורם האט פארטראגן דאס שיפל ווייט פון ברעג. אין שיפל זיינען מיט איר געווען צוויי קינדער, איינס נאך גאר א קליינס. אלע האבן זיך מיאש געווען צו געפינען זיי לעבעדיק, אבער זיי זיינען אלע ארויס בשלום פון דער שרעקלאכער רייזע.

דזשיימס סימפּסאן דער איינציקער לייבאר קאנדידאט

דזשיימס סימפּסאן איז דער איינציקער קאנדידאט פון דער לייבאר פּארטיי אין טאראנטא, אין די קומענדיקע פעדעראלע וואלן. ער לויפט אין נארט-וועסט טאראנטא.

רוף נאך הילף צו אלע לעזער און פריינט פון „אנזאג“

מיר ווענדן זיך צו אייך מיט א דרינ־גענדן אפיל: [illegible] אייער צייטונג! העלפט איבער[illegible] דעם קריזיס פון דער ערשטער, [illegible]אידישע[illegible] דער צייט!

די פינאנצן פון „אנזאג“ זיינען צו־עמבראכן [illegible] א [illegible] צייטונג, [illegible] אויס־געבן, [illegible]. מיר האבן גע־[illegible] גלויבן, אז די צייט־טונג איז א [illegible] פאר די רעוואלוציאנערע אידישע ארבעטער פון טאראנטא און [illegible]. מיר [illegible] די ארבעטער [illegible] די ארבעטער דאס [illegible] נים לאזן פאר־לען די צייטונג.

איז [illegible] א [illegible] גלויבן? מיט [illegible] מיר [illegible]: [illegible]! די [illegible] האט [illegible] די [illegible] אויפ־נאם בא [illegible] אידישע ארבע־טער און [illegible], אז ווען איר [illegible] ווען דער [illegible] פון „אנזאג“, וועט איר [illegible].

חברים, מאסן טאנצן, הילף איז [illegible] נויטיק! [illegible] אונ־[illegible] די הילף מוז אויך זיין [illegible] אויף א סיסטע־[illegible] מיט א [illegible] פון חבר׳שע הילף פאר [illegible] וואכן.

מיר האבן [illegible] א סיסטעם פון [illegible], פון א [illegible] א וואך. [illegible] נעם פון [illegible] צו שווער [illegible] די [illegible] צו [illegible] די רעוואלוציאנערער [illegible] א [illegible] ארבעטער [illegible] אין טאראנטא. איר קענט [illegible] וועכנטלאכע צאלער [illegible] פריינט און אר־בעטער [illegible].

[illegible] אייער צייטונג! העלפט [illegible] די [illegible], שווע־רע צייט [illegible] די עקזיסטענץ פון דער צייטונג זיין געזיכערט.

אין אייערע הענט ליגט דער גורל פון „אנזאג“. מיר זיינען זיכער, אז איר וועט אייך ענטפערן אונזער רוף.

מיט ארבעטער־גרוס,

די פארוואלטונג פון „אנזאג“

זאמלונג באם „אנזאג קאנצערט.

סינגל	1 דאלער
ליכט	1 „
וו. [illegible]	1 „
ל. [illegible]	5 „
נודמאן	1 „
א. [illegible]	2 „
[illegible]	1 „
[illegible]	1 „
ווידענבערג	1 „
[illegible]	1 „
[illegible]	2 „
נ. [illegible]	1 „
מרס. [illegible]	1 „
[illegible]	1 „
ב. [illegible]פסקי	1 „
ס. כאלמאנאוויטש	1 „
כ. [illegible]מאן	2 „
ש. שפיזמאכער	1 „
נ. [illegible]	1 „
[illegible]	1 „
[illegible]	1 „
פרייבערג	1 „
דייל	1 „
פ. [illegible]לבוים	1 „
[illegible] וויינבערג	1 „
ל. [illegible]	1 „
ת. [illegible]	1 „
[illegible]מאן	1 „
א. [illegible]מאן	1 „
[illegible] שפיזמאכער	1 „
[illegible] שפיזמאכער	1 „
[illegible]	50 סענט
ב. [illegible]	50 סענט
[illegible]	50 סענט
[illegible]	40 סענט
	$40.00

אין און ארום דער צווייטער ארב. רינג פרץ שולע

פון ג. ב.

דינסטיק אוונט, דעם 8טן סעפטעמ־בער, זיינען אין דעם היבשאווישן מיטל־פונקט, 131 מאריא סטריט, אריינגע־קומען פיר־יעגער און צוויי פרויען. די פנים׳ער זיינען בא זיי אלע געווען ערנסטע, כמעט אבל׳דיקע. בא אייניקע פון די צוויי פרויען האבן זיך אפילו געזען קוים באמערקבארע טרערן אין די אויגן. ערנסט און אבל׳דיק האט זיך איינער נאכ׳ן צווייטן אוועקגעזעצט. א היבשע ווילע האט געהערשט די דיקטאטור פון שווייגן. א קוק טועגדיק אויף די פארזאמלטע, האב איך דער־פילט, אז עפעס האט זיך מיר אין האלז אוועקגעשטעלט, נישט ארונטערצו־שלינגען, נישט ארויסצושלינגען, ממש דערוואָרגן צו ווערן. איך האב געוואוסט צוליב וואס די מענטשן זיינען געקו־מען: דאס זיינען זיי—לייט אלע־וואר־שיינלאכקייטן. געקומען צו יציאת נשמה פון דער שול. (פאראיארן אין דער צייט האט דיזעלבע געשיכטע פאס־סירט, אבער נישט דינסטיק, נאר מיט־וואך, דוכט זיך.) דאס הארץ האט מיר באמת שטארק וויי געטאן, נישט אזוי פאר דעם אונטערגאנג פון דער שול, (אלעס מוז דאך פריער אדער שפעטער אונטערגיין) ווי דערפאר, וואס נאך איר אונערמידלאכער גוטגעניעריקער ארבעט דארף זי נעבאך אוועקגיין פון דער וועלט אן א מנין אפילו, נאר זעקס מענטשן, פיר יעגער און צוויי־פרויען, זיינען ווי אמת איבערגעבליבענע פריינט געקומען בייזואוינען די לעצטע מינוטן פון איר דאזיין.

פלוצים האט זיך א שוואכער קרעכץ דערהערט. דאס האט די שול א קרעכץ געטאן. א גוטער סימן: טויטע קרעכצן דאך נישט! און איין בהרף עין זיינען מיר שוין לעבן איר קראנקנבעט גע־שטאנען. ווי ס׳האט זיך גלייך ארויס־געצייגט, האט זי נארנישט אנגעהויבן אפילו צו שטארבן: דאס איז זי פשוט געלעגן א פאר׳חלש׳טע פון די היצן. בכבע א שוואכע, קאן זי דעם זומער נישט אריבערטראגן, כאטש נעם און שיט זי יעדן זומער אוועק צום נארד־פאל.

קודם כל האבן מיר זי אנגעהויבן צו מינטערן: איינער האט איר דערלאנגט א צוויי־דריי לעפעלאך גוטע האפנונ־גען, א צווייטער האט איר אונטערגע־טראגן א בודזשעט, א דריטער — א נייעם טרעזשורער. ביסלאכווייז, ביס־לאכווייז איז זי געקומען צו זיך, און איידער מיר האבן צייט געהאט זיך ארומצוקוקן, איז זי שוין געזעסן מיט אונז צוזאמען און געפלפולט זיך איי־בער קינדער־רעגיסטראציע.

די מענטשלאכע נאטור איז א רע־טעניש: קיינער איז דוכט זיך נישט פייאיק אזוי שנעל אריבערצוגיין פון איין עקסטרעם צום צווייטן, ווי די מענטשלאכע נאטור. אט וויינט זי, דוכט זיך, און א מינוט ארום זי לאכט שוין. אזא נאטור האט זי! די זעלבע זעקס מענטשן, דוכט זיך, אבער וואס פאר אן ענדערונג. וואו איז ערגעץ זייער טרויער פלוצים אהינגעקומען? פרייליכע, לעבעדיקע, שיינענדיקע פנים׳ער! די באגייסטערונג וואקסט, דער גלויבן אין דער ווייטערדיקער עק־זיסטענץ פון דער שול שטארקט זיך פון מינוט צו מינוט. עס ווילט זיך ווינען פאר שמחה, עס ווילט זיך פשוט א רקידה׳לע גיין, ווייל בא אונז, דארפט איר וויסן, איז — כאשר אבדתי אבדתי — אז געלעבט, איז געלעבט.

פאר גרויס אויפרעגונג האבן מיר דיזעלבע זואך געפראוועט א קוקורוזע־קאכעניש (אין אידיש הייסט עס „קארן ראוסט“) אין האמבער פארק אונטערן לויטערן הימעל, וועלבער האט געהאל־טען אין צוגרייטן א מבול פאר אונז. אפגעגעסן עטלאבע קארנס אין דע קאב, האט יעדער פארביסן מיט א ווינער, סיין לעמבערגער האבן מיר נישט גע־האט. מיר זיינען דארט נישט די איינ־ציקע געווען. גרופעס־וויז זיינען גע־זעסן מענטשן ארום פייערן און גע־מאכט א ווען פון עטלאבע קאטשער־נעס. יעדע גרופע האט זיך אויף איר שטייגער אמוזירט. ווען מיר א שטיי־נער האבן געזונגען דעם אינטערנאציא־נאל, האט זיך פון א צווייטער גרופע געטראגן צום הימל דער געטלאבער הללויה.

שבת צונאכט האבן מיר מיט גרויס באגייסטערונג אפגעהאלטן אונזער ער־שטע קלוב־פארזאמלונג. אין א וואך ארום האבן מיר געפייערט די ערעפנונג פונ׳ם קלוב און א ביסל שפעטער — די אויפלעבונג פון דער שול.

פון דעם ארגאניזאציאנס לעבן

אידישער ארבעטער יוגנט־קלוב נעמט זיך צו דער ארבעט.

דער אידישער ארבעטער יוגנט קלוב, וועלכער האט זיינע קלוב־צימערן אין 354 ספעדיינע עוועניו, האט אויסגע־ארבעט א ברייטע ארבעטס־פראגראם פארן ווינטער. יעדן זונטיק אוונט וועלן פארקומען לעקציעס, ליטערארישע אוונטן און דיסקוסיעס איבער פארשי־דענע פראגן, פרייער איינטריט צו די אוונטן.

א קאמפיין פאר נייע מיטגלידער איז אונטערנומען געווארן.

עס ווערט ארגאניזירט א דראמא־טישע סעקציע.

דער קלוב האט א באראכאוו־ביב־ליאטעק מיט אכט הונדערט אידישע ביכער, די ביבליאטעק הויבט אן צו פונקציאנירן דעם ערשטן אקטאבער.

דער קלוב ארגאניזירט איצט א „דזשוניאר“־אפטיילונג.

אויף שבת דעם 3טן אקטאבער איז ארראנזשירט א סוכות אוונט פאר די חברים. אלע מיטגלידער זיינען גע־בעטן קומען.

זונטיק דעם 27טן סעפטעמבער, ניין א זייגער אין אוונט וועט פארקומען א פארזאמלונג און א דעבאטע.

דעם ערשטן זונטיק אין אקטאבער וועט חבר האלפערין, רעדאקטאר פון „אנזאג“, האלטן א לעקציע.

עס ווערט אויך אנגעפירט א קאמ־פיין פאר נייע מיטגלידער אין ארקעס־טער. די צאלונגען זיינען זייער לייכטע. ווענן אלע אינפארמאציעס זיך ווענ־דען צו חבר מעגערמאן.

דער קלוב איז אפן יעדן אוונט, פון אכט אנוינער.

מעקס שפיזמאכער,
[illegible] רעקארדינג סעקרעטאר.

ווערט מיטגלידער פון „אנזאג“ געזעלשאפט

די געזעלשאפט וואס גיט ארויס און פארוואלטעט מיט דער איינציקער אידישער ארבעטער צייטונג אין טאראנטא.

קומט אין אפיס

354 ספעדיינע עוועניו

פון פינף ביז אכט אין אוונט נאך אינפארמאציעס

ביליגער געווארן!

די [illegible] פאנאגראפס פון 25 ביז 50 [illegible].

[illegible] אייערע פאנאגראפס, פיאנאס, ראדיאס, רעקארדס, די [illegible] מוזיקנאטן פאר פיאנא, פידעל און מאנדאלין.

קאטז׳ס מוזיק געשעפט

110 באדערן סט., בריי. 6285W

איך [illegible] פאנאגראפס, אויך טאגען [illegible].

[illegible] ביכער אויף אויסצאלען.

ווען איר פארט — אין כארבארא ביטש אדער קין ביטש

פארגעסט נים אריין צוקומען אין

ELITE CONFECTIONERY

2193 קווין סטריט איסט

טעלעפאן גלאדסטאן 0413W

[illegible] איר קענט באקומען אלערליי שפייזן, געטראנקען און [illegible].

דער איינציקער אידישער פלאץ אין די ביטש. פארוואלטעט פון באקאנטן פריינט און חבר ל. ווייסמאן.

פּאַראַט קעגן א. ר.

א שווידערלאַכע דראַמע אין
איין אַקט — דערוויייל.

פון פ. האַלפּערין

פּערזאָנען אין דער דראַמע:
ריכטער: די „פּריינט“ ריבאַי, ראַבינער, עפּשטיין, קאַרסאָן און שעף.
אַנקלאַגער: דער שרייבער פון די עדות.
עדות: פ. וואַגנער.
פּלאַץ: אַרבעטער רינג שול אויף באַלדווין סטריט.
צייט: לעצטן מאָנטיק אָוונט.

(די פאַרהאַנג ווערט אויפגעהויבן. מען זעט די ריכטער זיצן אין רייען אויבנאָן; לינקס — די עדות, עטוואָס אין הינטערגרונט — אַרבעטער און שעף; אינמיטן ציטערט דער אייננקלאַגטער — דער אַנגעקלאַגטער. ער פּרובירט א צאָן און א צאָן. ער האָט דערהאַלטן א „פּאַווקעסט“ כלל אַז ער איז אַנגעקלאַגט אין פּאַרראַט און ער ווייס אַז ער מעג זיך ריכטן אויף א שוואַרצן סאַמיבעל. דער ערשטער — ריכטער.)

ריכטער: פרייגד האַלפּערין, איר זייט אַנגעקלאַגט אין פּאַרראַט דעם אַרבעטער רינג.

אַנגעקלאַגטער: וואָס איז די קלאַגע און ווער זיינען די קלעגער?

ריכטער: די אָרגאַניזאַציאָנס־סעקרעטאַר קלאָגט אייך אָן און בנוגע דער קלאַגע וועט אייך דערציילן דער עדות.

עדות: אַנומלעם בין איך געזעסן אין אַ אָרבעטער־לאָגע לאַנטש רום און דאָרט האָט דער אַנגעקלאַגטער מיר געזאָגט, אַז דער אידישע נאַציאָנאַלער אַרבעטער פּאַרבאַנד דאַרף זיך באַנוצן דערמיט וואָס דער אַרבעטער רינג איז איצט ... א קאַמפּיין פאַר ... עס. פאַרבאַנד־דראַמאַטיש ... אַלע ריכטער שמעלן אָן שאַרף ... בליקן אויף דעם אַנגעקלאַגטן. וועלכער ווערט אַלץ בלאַס אין פּנים און הערט'ס אַוועק. דער ערשטער ריכטער שרייבט לויט נאָך וואַסער ... צו דעם אומגליקלאַכן.)

ריכטער: וואָס האָט איר צו זאָגן, אַנגעקלאַגטער?

אַנגעקלאַגטער (צוטרעט צו ... און שעפּט אביסל שטיל): וואָס זאָל איך זאָגן, מיינע ריכטער? אַרבעט איך האָט שוין מער נאָר ... צו פאַרנעמען זיך ווי ... שפּאַגאַט — איז דאָס א ... באַשעפטיגונג. שטות, איך ... א ... וואָס האָט געהאַט די ... פעסטצושטעלן ... מיינונגען איבער פאַרשידענע ... אין מיינע באַציאונגען צו אָרגאַניזאַציעס. מיין „רעקאָרד“ ציינט ... און באַצייגט עס איז מיר די ... אָרגאַניזאַציע, די אידיש נאַציאָנאַלער אַרבעטער פאַרבאַנד און ווי ניינערליי איך קאָן זיין ... די פאַרבאַנדיקע ... צו פאַרגרעסערן זייער אָרגאַניזאַציע, אַז איך האָב עפּעס ... געזאָגט, אָבער זיכער אין א ... אָדער ווי קאָנסטאַטירנדיק א ...

ריבאַי (צום עדות): האָט ער גע...?

עדות: ... ניין. איך בין א פּרינציפּ ... קאָן ליגענס לייקענען ... ער איז געווען עדות (די עדות ווערט „אַנטלאָפן“)

שעף: איך וויל זאָגן מיין מיינונג ... דער אָנגעקלאַגטער פון דעם אַנגע...

אַנגעקלאַגטער: איך וויל ... איך באַט מיר שטעלן פראַגן ... דער ריכטער איך אַליין קאָנען ... אַרבעטער נאָלדאַוונעס ...

ריבאַי: נו, האָבן מיר דאָך ניט וואָס צו דעבאַטירן מיט אים.

אַנגעקלאַגטער (ענטפערט אויף א פּאָר פראַגן פון די ריכטער עפּשטיין און ריבאַי און האַלט זיין שלוס־וואָרט, וואָס איז דאָ אביסל אויסגעבעסערט): עס איז א באַוואוסטער פאַקט אַז דער פאַרבאַנד און אַנדערע בענעפיט־סאָסייטיס קאָנען זיך איצט באַנוצן מיט דער לאַגע וואָס דער אַרבעטער רינג קאָן ניט אַריינגעמען מיט־גלידער. דאָס איז א געזעלשאַפטלאַכע דערשיינונג און דער אַרבעטער רינג האָט נאָך ניט פאַרווערט קיינעם ניט צו ריידן פריוואַט וועגן דעם. ווער עס קאָן זיך פרייען מיט אַזא לאַגע און ווער עס קאָן האָבן פאַרדרוס דערפון. איך פריי זיך זיכער ניט. איך בין געווען א מיטגליד פון פאַרבאַנד און בין אַוועק פון דאָרט צוליב פּרינציפּיעלע טעמים. פיל געדיינקען נאָך דעם רושם וואָס מיי־נער אַן אַרטיקל האָט געמאַכט, ערב דער פאַרבאַנד־קאָנווענשאַן אין טאָ־ראָנטאָ, וואו איך האָב געזאָגט, אַז דער פאַרבאַנד דאַרף זיך פאַרשמעלצן מיטן אַרבעטער רינג. אַנדערע ווייסן, אַז איך האָב אַגיטירט דאָס די הינע לינקע פּועלי ציון זאָלן פאַרמירן א ברענטש פון אַרבעטער רינג און ניט פון פאַר־באַנד, ווי אייניקע חברים האָבן גע־וואָלט. איר, מיינע ריכטער האָט זיי־גערע געשטויסן אין די אָרימס פון פאַרבאַנד, ווייל איר האָט מורא געהאַט פאַר נאָך א לינקן א. ר. ברענטש.

עס איז אַן אידיאָטסטווע, מיינע הערן ריכטער, צו שטעלן מיך אונטער אַזא פּאַרראַט־קלאַגע. איך ווייס אָבער, אַז איר זייט ניט קיין אידיאָטן נאָר ביליקע פּאָליטישנס וואָס ווילן פאַרזי־כערן די הערשאַפט פון דער רעכטער קליקע אין אַרבעטער רינג. עס איז דאָ בא אונז אַן א. ר. מיטגליד וועלכער איז אַן אַקטיווער טוער אין פאַרבאַנד. ער איז דער פאַרזיצער פון זייער בילדונגס־קאָמיטעט. אים קלאָגט איר ניט אָן אין פּאַרראַט. ער איז א רעכטער. עס איז דאָ נאָך א מיטגליד, אויך א טוער אין פאַרבאַנד, וועלכער שטעלט זיין ציי־טונג אין גאַנצן צום דינסט פון פאַר־באַנד, אים קלאָגט איר ניט אָן אין פּאַרראַט. ער איז א רעכטער. און מיך, אַן אָפענער געגנער פון פאַרבאַנד, קלאָגט איר אָן אין פּאַרראַט — ווייל איך בין א לינקער, אַן אַקטיווער טוער אין מיין ברענטש.

צוויי אַקטיווע טוער, די חברים טעמ־קין און לאַפּידוס, האָט איר שוין גע־מאַכט פאַר מעמבערס עט לאַרדזש — בין איך דער נעקסטער אויפן צעטל? איז אייך דער ברענטש 293 גרויס אין די אויגן?

(די ריכטער קוקן זיך איבער מיט תמ'עוואטע פּנים'ער ווי ניט זיי מיינט מען. פאַרהאַנג פאַלט לאַנגזאַם).

בריוו פון לעזער

וועגן טעאַטער־בענעפיטס

עס האָט זיך שוין אָנגעהויבן בא אונז דער טעאַטער־סעזאָן און, ווי גע־וויינלאַך, וועלן געשפּילט ווערן א סך מער ביליקע זאַכן ווי די בעסערע פּיע־סעס. עס איז דאַריבער נויטיק צו באַ־מערקן, אַז עס איז די פליכט פון די אָרגאַניזאַציעס, וואָס פּרעטענדירן צו טראָגן א „קולטורעלן כאַראַקטער“ דאָס צו זייערע בענעפיטס זאָלן זיי אויס־קלייבן ליטעראַרישע פּיעסן. אויב ניט ווי, כאַ ווער?

איך זאָג דאָס אַנטקעגן דעם וואָס לעצטן יאָר האָבן יוניאָנס און אַנדערע אַרבעטער אָרגאַניזאַציעס געשפּילט צו זייערע בענעפיטס ביליקע פּיעסן. דאָס איז א שאַנד און אַזעלכעס טאָר מער ניט פּאַסירן.

ל. גרין, 86 בראַנזוויק עוו.

די אויפגאַבן פון „אַנזאָג“

מיט דער דערשיינונג פון „אַנזאָג“ איז אויפגעמישט געוואָרן א ניי בלעטל געשיכטע אין דער אידישער אַרבעטער באַוועגונג אין קאַנאַדע. נאָך יאָרן פון שפּאַלטונגען און קאַמף אין די אייגענע רייען טרעטן מיר צריין אין א קריס־טאַליזאַציאָנס־פּעריאָד פון ממשות'דיגער און נאָאייניקטער אַרבעט.

„דער אַנזאָג“ דאַרף אָנפירן וואַך־איין, וואָך־אויס אַן אויפקלערונג צווי־שען די ברייטע אידישע אַרבעטער־מאַסן אין די יוניאָנס, אָרדנס און קול־טור־פאַריינען און איינע פון די וויכ־טיקסטע אויפגאַבן דאַרף זיין געגנוי און קלאָר אַפּצושאַצן די פּאָליטישע לאַגע אין לאַנד.

די אָרגאַניזירונג פון א מאַסן־פּאַרטיי פאַר פּאָליטישער רעוואָלוציאָנערער טעטיקייט איז איצט א נעבאַך פאַר דער באַוואוסטזיניקער אַרבעטערשאַפט. א פּאַרטיי וואָס זאָל שטענדיק שטעפן פאַר די אַרבעטער־אינטערעסן און פאַר אַזא פּאַרטיי דאַרף „דער אַנזאָג“ אָנ־פירן די גרעסטע אַגיטאַציע.

מ. פעדערמאַן
21 ראָס סטרים.

מוזיק

(פאָרטזעצונג פון זייט פינף)

באָריס (אינמיטן פון דעם באָריס געזאַנג): עס איז א לויה־געוויין. ס'איז א שווינדל, א הייליקער שווינדל צו פאַרשפּאַרן דעם צאַר אין קלויסטער.

פעאָדאָר: קייזער! באַרואיק זיך! גאָט וועט העלפן.

באָריס: ניין, ניין, מיין זון, די שעה מיינע האָט שוין געשלאָגן.

קלויסטער־זינגער (שוין אויף דער בינע): איך זע דאָס קינד שטאַרבנדיק, און איך קלאָג און וויין; ער וואַרפט זיך, ער ציטערט, ער רופט נאָך הילף און עס איז ניטאָ פאַר אים קיין רעטונג.

באָריס (אינמיטן פון באָריס געזאַנג): גאָט! גאָט! ווי שווער מיר איז! צי דען קען מען ניט גוט מאַכן א זינד דורך תפילות? אָ, בייזער טויט, ווי שווער דו פּייניגסט מיך. וואַרט אָבער: איך בין נאָך צאַר, איך בין נאָך צאַר! גאָט! טויט! זיי מיר מוחל. (אָנ־ציינגענדיק אויף פיאָדאָר): אָט, אָט איז אייער צאַר, דער צאַר... זייט מיר מוחל... זייט מיר מוחל...

באַיאַרן (נאָך 7 טאַקטן פון אָרגל שפּיל): ער איז שוין טויט . . .

די איבערזעצונג איז געמאַכט פון הלל וויכנין. דער רעקאָרד איז פון דער וויקטאָר קאָמפּאַניע.

צו פאַרקויפן

צו פאַרקויפן א שניידער־מאַשין, אויך איינע מיט א גוטן סינגעל עלעק־טריק מאָטאָר, אין גוט אָרדער. ביליג.

אויך מאַכן מיר פאַרשידענע סאָרטן שניידער און דרעסמאַכער מאַשינען. נאָכפרעגן 414 דאַנדעס סטריט וועסט. טעלעפאָן טריניטי 9885־עס.

THE VARSITY

פרויען און מענער באַרבער שאָפּ
285 קאָלעדזש סטריט
קומט. גיט אונז א טרייל. איר וועט זיין צופרידן.

Model Barber Shop

336 ספּעדיינע עוו.
גוטע אַרבעט און די בעסטע באַ־האַנדלונג אין אונזער יוניאָן באַרבער שאָפּ.
ס. קאַלדאָפסקי, ה. ברעס, אייגנטימער.

אָרדערט אייער סוט

בא

באַלטער בראָדערס

מענער קאַסטאָם טיילאָר
456 קווין סט. וועסט
אונזער אַרבעט איז גאַראַנטירט.

אַנשל וויס

שיקט געלט און שיפסקאַרטן
דורך אַנשל וויס
100 דאַנדעס סטריט וועסט
קאָרנער בעי און דאַנדעס
טעל. עדלייד 2538

פ. דייוויס

האַי קלאַס באָיס סוטס
איר קריגט בא אונז די שענסטע קוטלאַך און קאָוטלאַך פון די בעסטע וואָרעס
גוטע אַרבעט גאַראַנטירט
374 SPADINA AVE.

אַלע לעזער פון „אַנזאָג“

דאַרפן פּאַטראָניזירן

סעם'ס יוניאָן באַרבער שאָפּ

456 דאַנדעס סט. וועסט
איר וועט זיכער זיין צופרידן.

קויפט ביליג אין

ווילסאָנ'ס באַרגיינס דריגודס סטאָר

291 ספּעדיינע עוועניו
די בעסטע סחורה צו די ביליקסטע פּרייזן.

סאַקלאָף און סאָלאָמאָן

לאָיערס
72 קווין סט. וועסט
טעל. עד. 7437, 3640

אינשורענס

איז נויטיק פאַר יעדן מענטשן. פאַר ריעלע באַהאַנדלונג און בי־ליגע אינשורענס ווענדט זיך צו

מ. שלעזינגער

פאָרשטרעטער פון גרייט וועסט לייף אינשורנס קאָ.
450 יוקליד — טריניטי עס־8329

הייד, הייד, שאָר און ניומאַן

לאָיערס.

קאָנפעדערייטאָן לייף בילדינג.
טעל. מיין 2431

דר. מ. קייטס

דענטיסט.

218½ קווין סטריט וועסט
טעל. עדלייד 5615

קלוגע מענטשן וואָס ווילן לעבן לאַנג עסן אין

וועקסלער'ס רעסטאָראַנען

294 ספּעדיינע עוו.
קעגנאיבער אידישן טעאַטער
138 דאַנדעס סט. וועסט
לעבן בעי סטריט
די פרישסטע און געשמאַקסטע שפּייזן קריגט איר אין וועקס־לער'ס רעסטאָראַנען.

אַן אָנזאָג צו אַלע לעזער פון „אַנזאָג“

אויב איר ווילט א פרישן און גע־שמאַקן מאָלצייט, כאַפּט זיך אַריין אין

נאָרעלמאַנ'ס לאַנטש רום

446 ספּעדיינע עוועניו
(לעבן אַלהאַמבראַ האָל)
דער פּלאַץ וואו אַלע חברים און לעזער פון „אַנזאָג“ טרעפן זיך.

דער אנזאג

THE MESSAGE

Published every Friday by the Onzog Association

Philip Halperin, Editor

סובסקריפשאן־פרייז:

אין יאר — — — — — — — — — — — — — — $1.50

זעקס חדשים — — — — — — — — — — — — 75ס.

איינציקע שפיעס — — — — — — — — — — — 03ס.

6

דער טעראר ווערט שטארקער

מיטגלידער פון ארבעטער רינג דארפן פארשטארקן דעם קאמף קעגן טעראר פון דער רעכטער קליקע.

דער קאמף צווישן די רעוואלוציאנערע אידישע ארבעטער און דער רעכטער קליקע אין ארבעטער רינג ווערט אלץ פארשארפטער. אין ניו יארק האבן די „פארווערטס באיעס" זיך דערלויבט אויסצושליסן עטלאכע טעטיקע טוער פון בראנטש 24 און האט בא זיי אפגענומען דאס רעכט צו אפעלירן, דורך א פארארדענונג צו דער בריטער מיטגלידערשאפט. דאס האט ארויסגערופן גרויס צארן בא די רעוואלוציאנערע ארבעטער רינג מיטגלידער איבערן גאנצן לאנד. און מיר קענען האפן, אז מיט זייער לעצטן אקט וועלן די רעכטע פיספארשאכער דערשטערן זיך.

פון די חברה „באיעלאך" פאנגען אויך אונטער אויף דער חתונה. מען שיקט פאליציי אין די קאפעטעריעס; א פאר ליגנס טוער האט מען געמאכט פאר „מעמבערשיפ לאדיס"; מען פארנעמט זיך מיט דער נאבעלער ארבעט פון שפיאנירן מיטגלידער וועלכע זיינען ניט „רעכט"־כשר און אויף אלערליי פוסטע תואנות ווערט מען צו א „כרם"; מען סטראשעט צוצוברעכן לינקע בראנטשעס.

די ארבעטער רינג מיטגלידער דארפן דערוואכן צו א פארשטארקטן קאמף. דער פארפוילטער פראטעסט דארף געמאכט ווערן קעגן די ווילדע מעשים פון די רעכטע קאזאקן. מען טאר זיי מער ניט לאזן פארשמוצן דעם גרויסן ארדן.

די לינקע ארבעטער רינג מיטגלידער וועלן אין גיכן גערופן ווערן צו דערוויילן דעלעגאטן צו קאנווענשאן אין שטאטקאפיטעלער און אין דער באארד און דירעקטארן. דאס דארף אויסנוצן ווערן פאר דער גרעסטער אגיטאציע קעגן דער פאשיסטישער רעאקציאנערער לייטונג. יעדער ארבעטער רינג מיטגליד דארף ארבעטן אין דעם קאמף. יעדער ארבעטער דארף לאזן הערן זיין שטימע פון צארן און פראטעסט קעגן די וואס באנוצן זייער צייטווייליקע מאכט צו באשמוצן און באשפייען די אורשפרונגלאכע אידעאלן פון ארבעטער רינג.

זיי ווילן פארשפארן דעם ים

רעגירונגען פון ענגלאנד און אמעריקע מיינען אז זיי וועלען פארלויבן דעם קאמוניזם מיט דעפארטירונגען.

אין דער זעלבער צייט, אין ענגלאנד און אין אמעריקע, האט מען אנגעהויבן א כוואליע אויף די קאמוניסטן, און די רעגירונגען פון ביידע לענדער האבן געפאלן אויף דער זעלבער חכמה: דעפארטירן די פרעמד־געבוירענע קאמוניסטן.

פארשטייט זיך וועט מען בלויז אבער עס איז זיכער, אז די רעגירונגען וועלן ניט בלייבן בלויז באם רייען. זיי מיינען „ביזנעס". די קאמוניסטישע באוועגונג איז זיי גום ארייגעקראכן אין די ביינער און זיי זוכן אלערליי וועגן ווי די פטור צו ווערן פון זייער נעפערלאכסטן שונא.

טאמער מען זיי זאגן, אז אזעלכע מיטלען וועלן העלפן ווי א טויטן באנקעס: דאס איז ניט בלויז א פראגע. דער קאמוניסטישער אידעאל און די קאפיטאליסטישע קאטאסטראפאליסטיקייט האט זיך טיף איינגעווארצלט אין אלע לענדער און קיין שטורעם קאן דאס ניט פארניכטן.

איבערהויפט איז אבער צו זען ווי עס פארהאלטן זיך די אזוי־גערופענע סאציאליסטן צו די פארפאלגונגען אויף די קאמוניסטן. זיי הויבן דאס ניט אן צו דערזען, אפשר, פרייען זיי זיך נאך.

— ביז האט מען דעם קאמוניסט סאקלאטוואלא ניט ארייגעלאזן אין אמעריקע. ליבעראלן זיינען דערפון ענטריסטעט, וואלטן די סאציאליסטן אין דער קאמוניסטישער דעלעגאציע צום קאנגרעס פון פארלאמענטאריער געהאט אין זיך דעם מינדסטן רעוואלוציאנערן פונק, האבן זיי געדארפט, אויס פראטעסט, אנטלויפן פון דער רייזע.

עס איז אבער ניט זייער עסק. זיי זיינען דאך געווינשטע בירגער, זיי רופן זיך נאך צו פארנציישע חתונות — איז וואס נאך דארפן זיי?

דעם ים וועט מען מיט א פלעקל ניט פארשפארן און ווען ער וועט זיך ארויסגיסן איבערן ברעג, וועט ער ארונטערשווענקען אויך די קליינבירגערלאכע אוידער סאציאליסטן.

וואל־פלאטפארמע

פראגראם פון דער קאנאדער קאמוניסטישע פארטיי פארן וואל־קאמפיין.

1. דער שארפער אינדוסטריעלער און אגרארישער קריזיס פון 23־1920 איז טיילווייז ליקווידירט געווארן. דאס כסדר׳דיקע שטייגן פון באנד און סטאק מארקן; די פארקלענערונג פון דער צאל באנקראטן; די צייטווייליקע פארבעסערטע לאגע פון די פארמער צוזאמען מיט דער פארבעסערטער לאגע פון קאפיטאליסטישן קלאס אויפן אינטערנאציאנאלן פעלד זיינען סימנים פון דער צייטווייליקער סטאביליזירונג פון קאנאדער קאפיטאליזם.

אמדי טיילווייזע און צייטווייליקע סטאביליזירונג איז באגלייט געווארן, און איז גרעסטנטיילס א רעזולטאט, פון דער קאנצענטראציע און צענטראליזאציע פון קאפיטאליזם אין קאנאדע. די מאכט פון פינאנץ־קאפיטאל אויפן קאנאדישן אינדוסטריעלן לעבן זעט זיך בולט׳ער ווי ווען פריער. פארשמעלצונג האט נאכגעפאלגט פארשמעלצונג: די אמאלגאמירונג פון די קלענערע באנקן דורך די „גרויסע פיר"; די טראסטן איז אזעלכע אינדוסטריעס ווי שטאל, אסבעסטאס און מינען; דער שנעלער וואוקס פון די „משיין סטארס" אויפן חשבון פון די קליינע געשעפטסלייט — דאס אלעס צייגט אן אויף דעם פראצעס.

אין דעם פארגאנגענעם יאר האט דער אמעריקאנער אימפעריאליזם אלץ מער און מער אריינגעריסן זיך אין עקאנאמישן לעבן פון דער דאמיניאן. וויניקסטנס פינף הונדערט מיליאן אמעריקאנער קאפיטאל איז אינוועסטירט געווארן אין קאנאדע אין לויף פון לעצטן יאר. די שנעלע פארשליגונג פון אזעלכע אינדוסטריען ווי די סי. פי. אר. און דער פארגרעסערטער איינקויף פון רעגירונגס־באנדס דורך אמעריקאנער קאפיטאליסטן צייגן אן אויף דער פארגרעסערטער הערשאפט פון אמעריקאנער קאפיטאליזם אין דעם לאנד.

אין דער זעלבער צייט גייען אן „אפען שאפ דרייווס" פון קאפיטאליסטישן קלאס וואס ברייננגען קלענערן לוין, לייכטערע ארבעטס־שטונדן און די צושמעטערונג פון די אמאל־מעכטיקע יוניאנס. דאס צוזאמען מיטן באדן־עקספראפריאירונג פון צענדליקע טויזנטער פארמער פארמארטגעדזשטע פארמער באוויזט, אז די צייטווייליקע סטאביליזירונג פון קאנאדער קאפיטאליזם איז פארגעקומען אויפן חשבון פון די ארבעטער און פאראראמטע פויערים. די באריכערונג פון קאפיטאליסטישן קלאס איז באגלייט געווארן פון דער פאראראמונג פון די פאלקס־מאסן.

2. דער פאליטישער לעבן פון דער דאמיניאן איז ערנסט באווירקט געווארן פון די עקאנאמישע אנטוויקלונגען.

די ליבעראלע רעגירונג האט באשלאסן, אז דער מאמענט איז פאסיק פאר פעדעראלע וואלן. די וואל־„אישום", ווי אנגעצייכנט פון די ליבעראלע און קאנסערוואטיווע פארטייען, דרייען זיך ארום טאריף, סענאט, טראנספארטאציע און בודזשעט.

עס מוז געזאגט ווערן, אז די ליבעראלע און קאנסערוואטיווע פארטייען שפילן אויף א חוזק־קאמף ארום דער פראגע פון טאריף און די קאמוניסטישע פארטיי פון קאנאדע וועט אויפדעקן פאר די ארבעטער און פויערים די היפאקריטסטווע פון די פאליטישע פארטייען און וועט אנצייגן, אז נאר די סטאביליזירונג פון אן ארבעטער און פויערים רעגירונג וועט באדייטנד ענדערן די עקאנאמישע סיטואציע.

די ליבעראלע פארטיי הויבט אויף די פראגע ווען סענאט בלויז כדי ארייןצוקריגן אין סענאט א זיכערע מאיאריטעט פאר זיך. די קאמוניסטישע פארטיי צייגט אן, אז די עקזיסטענץ פון סענאט איז א באווייז אויף דער קאפיטאליסטישער דיקטאטור אין קאנאדע און אז נאר די אפשאפונג פון סענאט וועט העלפן אין דער הינזיכט.

די וואל־געשרייען פון די קאפיטאליסטישע פארטייען וועגן דער טראנספארטאציאנס־פראגע זיינען בלויז כדי צו פארדעקן די אמת׳ע „אישו". די קאמוניסטישע פארטיי פון קאנאדע פאדערט ניט נאר די נאציאנאליזאציע און איינהייטליכקייט פון טראנספארטאציאנס־סיסטעם אין לאנד, אן פארניטיגונג און מיט פאלשטענדיקן ארבעטער־קאנטראל, נאר דאס זעלבע אויך אין באצוג דער מיינן־אינדוסטריע.

באלדיקע פאדערונגען.

די קאמוניסטישע פארטיי פאדערט די עטאבילירונג פון געניגנדע, ניט בייסטייערנדע שטאטלאכע ארבעטסלאזיקייט פארזיכערונג.

א מאקסימום אכט שטונדן ארבעטס־טאג און פינף טעג אין וואך.

א נאציאנאלן מינימום ווידזש פון 25 טאלער א וואך.

די צוריקרופונג פון די אנטי־לייבאר געזעצגעבונג („בעדישאן־געזעצן, דעפארטירונג־פונקטן, עצט.)

קיין דיסקרימינאציע מצד די נאטורליזאציאנס־בעאמטע קעגן מענער אדער פרויען וואס זיינען סימפאטיש צו ארבעט.

מען זאל ניט טארן באנוצן מיליטער אין אינדוסטריעלע ככסובים.

פולע אנערקענונג פון סאוועט־רוסלאנד און באווילינונג פון קרעדיטן און הלוואות.

די קאמוניסטישע פארטיי איז ניט קעגן אימיגראציע אין פרינציפ אבער איז גאנץ באשטימט קעגן וועלכע עס איז רעגירונגס־פלענער פון אימיגראציע, וואס דערמעגלאכט די קאפיטאליסטן פון קאנאדע צו פארפלייצן דעם ארבעטס־מארק, אויפן חשבון פון לעבנס־סטאנדארד פון די ארבעטער און פארמער.

די קאפיטאליסטישע פארטייען פרובירן צו מאכן אן „אישו" וועגן באלאנסירן דעם פעדעראלן בודזשעט. די קאמ. פארטיי פאדערט א שטייער אויף קאפיטאל און די אנולירונג פון פראצענטן אויף באנדס פון איבער פינף טויזנט טאלער.

קאנאדער אומאפהיינגיקייט

3. די פארגרעסערטע אריינדרינגונג פון אמעריקאנער אימפעריאליזם; דער וואוקס פון דער קאנאדער בורזשואזיע, און די נויטיקייט צו געבן א טוים־קלאפ דעם ענגלישן אימפעריאליזם, ברייננגען אין פארערגרונד פון דער פאליטישער ארענע די פראגע פון קאנאדער אומאפהיינגיקייט.

די קאמוניסטישע פארטיי פון קאנאדע פאדערט די אפשאפונג פון „בריטיש נארט אמעריקע עקט". די אנטשיידונגען פון פריווי קאונסיל וועגן אנולירן דעם „אינדוסטריעל דיספיוטס עקט", די צוריקווייזונג פון פראווינציעלע געזעצן און די שטעלונג פון דער פעדעראלער און פראווינציעלע רעגירונגען אין באצת הילף פאר ארבעטסלאזע, דערהויבן די פראגע צו ערשטער וויכטיקייט.

די קאמ. פארטיי איז קעגן אלע אימפעריאליסטישע מלחמות און באזונדערס קעגן אריינשלעפן די דאמיניאן אין ענגלאנדס מלחמות.

די קאמ. פארטיי פאדערט די פאלשטענדיקע פאליטישע אומאפהיינגיקייט פון קאנאדע. אין דער זעלבער צייט איז די פארטיי קעגן די טענדענצן צו ריקצוציהען זיך פון דער דאמיניאן, ווי עס מאניפעסטירט זיך דורך דער „מעריטיים ראיטס פארטיי" און די „וועסטערן פארטיי", ווייל דאס זיינען קליינבירגערלאכע הייל־מיטלען.

קאנאדער לייבאר פארטיי

4. די טיילווייזע ליקווידירונג פון עקאנאמישן קריזיס צוזאמען מיט דער צעפאלונג פון דער נאציאנאלער פראגרעסיווע פארטיי מאכט דעם לאזונג פון דער קאמ. פארטיי פאר א „פארמער־לייבאר פארטיי" ניט מער פראקטיש. דאך גלויבן מיר, אז די פארמער דארפן באנוצן פאליטישע אקציאן פון א קלאסן־כאראקטער אין א בונד מיט דער ארגאניזירטער ארבעטערשאפט, און מיר וועלן שטיצן די גרינדונג פון א פארמער־פארטיי, וואס וועט ארבעטן פאר א פויערים און ארבעטער רעגירונג.

איינע פון די ארויסשטייענדסטע פאסירונגען אין פאליטישן לעבן פון לאנד איז געוועזן די שנעלע צעפאלונג פון דער נאציאנאלע פראגרעסיווע פארטיי. די דורכפאלן פון די אזוי־גערופענע „פארמער"־רעגירונגען אין אנ־

(פארטזעצונג אויף זייט פינף)

אין אויטאמאט: איינס באנאכט

(אויס דעם ענגלישן פון מאלקאלם קאולי)

פרייע איבערזעצונג פון מיכל ליכט.

מיין גאנץ לעבן בין איך געווען פארטאן אין אזעלכע זאכן:
סענזאציאנעלע טראגעדיעס אין ווינקל צימער;
אומצוכטיקע אלט־ווארג־שעפער,
שארכן הינטער פארמאכטע טירן, אמורן
גראציעזע, לייכטע, אומקאנזעקווענטע אינעם טומעל.

אין ארימקייט־סטאטיסטיק; אין יונגעלייט, —
ביליק־בארימעריש אין דעם צושניט פון זייערע ביליקע אנצוגן,
אין יונגע פרויען, וואולגאר אין זייער אנציענדיקער שיינקייט,
אין יונגען און מיידן וואס קומען זיך צענויף ווי קעז אויף היגטערטירן, —
האב איך געפונען א ים מיט פארשייטן פארגעניגן.

דאך, היינט באנאכט, מיט דער אויטאמאטישער פיאנא
וואס שפילט ווריאציעס פון „אך־שוין־צייט־א־מענטש־צו־ווערן" מאטיוו,
פיל איך בייגעקומען פון א פארלאנג
נאך אומבאפלעקטער יוגנט און כימערישער אונשולד,
נאך הייראט, פאמיליען לעבן, נאך א גרונט אונטער מיינע פיס,
און נאך אזעלכע ענדלאכע קאנווערציעס פון דער מענטשלאכער ראסע.

אין דער אידישער פּרעסע

פון פּי הי

"פרייהייט" באַגריסט דעם "אָנטאַג"

אין דער "פרייהייט" פון 16טן סעפּטעמבער, אין דער [illegible]־איבערזיכט [illegible] א. [illegible], ליינען מיר די פאָלגענדע [illegible] צו דער דערשיינונג [illegible] "אָנטאַג":

[illegible] האָט אָנגעהויבן אַרויס[illegible] א נ[illegible] אידיש[illegible] "דער [אָנטאַ]ג", א קאָמוניסטיש וואָכנבלאַט. [illegible] האָבן דערהאַלטן [illegible] סעפּטעמבער 4) איז לעבע[illegible], פול מיט וויכ[illegible] [illegible]נייעס, סאַי פון אַמע[illegible] קאַנאַדע און סאַי פון אַנ[illegible], און [illegible] אַרטיקלען וואָס [illegible] אָנ[illegible]ענדיקער קאַמ[illegible].

מיר [illegible] אַרבעטער טאָראָנטער [illegible].

[illegible] איז בא אונז זייער און [illegible].

[illegible] "נאַציאָנאַל"־שטורעמער געפעלן ניט די נייע אימיגראַנטן

[illegible] געלערנטן און לאַנדהכם, [illegible] פון "אידישען זשורנאַל", געפעלן ניט די אימיגראַנטן, [illegible] וואָס זיינען אַנגעקומען צו אונז אין די [illegible], די אימיגראַנטן, פאַר[illegible], זיינען צו אומוויסנד [illegible] אַזוי אַלוויסנד [illegible] ער קען ניט [illegible] ריכטיק [illegible] אידיש — ער דערלויבט זיך [illegible] מיט א [illegible] אָנפאַל [illegible] די נייע אימיגראַנטן. מיט זיין [illegible] אידיש שרייבט ער ("זשורנאַל", [illegible] סעפּטעמבער) אַט אַזוי:

[illegible] מענטשן [illegible] האָט דורכגעלעבט די [illegible] מלחמה טעג, [illegible] אָנגעשטעקט מיט יענער [illegible] און איהם אינטערעסירט [illegible], ער שרעקט זיך ניט [illegible], און איז ניט [illegible] פאַר דער [illegible], ער איז געקומען אַהער מיט [illegible] באַגריפן, ניט [illegible] צו [illegible] אָדער [illegible], און אויך [illegible] צוריסט אַלעס [illegible] איז [illegible], ער האָט [illegible] אַרויס[illegible] פון זיך [illegible] גלויבען, און [illegible] פון באַשאַפן עטוואָס [illegible] ווערט [illegible] בלינדערהייט — [illegible] און מיט [illegible] מיט די פיס, [illegible] אויף יעדען גראָז און [illegible] א [illegible] זיך.

די [illegible] אימיגראַנטן האָבן [illegible], געשפּייזט [illegible] פון ראַטעווען [illegible]בליבענע, איינגעפלאַנצט די [illegible] ביי די היגע [illegible] די [illegible] צושטערן און [illegible], [illegible] און שמעלען זיך ניט [illegible] קיין [illegible].

[illegible] איז [illegible] ווילדער [illegible] די [illegible] האָבן מיט [illegible] פון די [illegible].

[illegible] פאַר וועלכע [illegible] וואָס לײדען."

ווי געפעלט אייך די חוצפה פון א נ[illegible]בן יונג? ע ר רעדט וועגן אומוויסנקייט! ע ר רעדט וועגן די אימיגראַנטן ווי וועגן אַן אָקסן־סטאַדע! אַט דער פּאַטשקון וועלכער שמירט אין דעם זעלבן "אַרטיקל" אַז "הונדערטער אידען האָבען איננאַנצען פאַרלאָזען קאַנאַדע און געוואָרען נייע אימיגראַנטען אויפ'ן אַמעריקאַנער קאָנטינענט" און קאַנאַדע געפינט זיך אויפ'ן אייראָפּעאישן קאָנטינענט, (הער געאָגראַף?). איז אַז "וואָס ווייטער אַלץ ווייניגער נעמט שפּיעלען א ראָליע אין דער מענשליכער ענטוויקלונג דער פאַקטאָר פון מאָראַל, ווי מען האָט איהם אַמאָל פאַרשטאַנען, און זיין אָרט פאַרנעהמט די מענשליכע קאָנסעקווענצען" (פרעגט אים בחרם וואָס ער האָט דאָ אָנגעשריבן) — אַט דער פּאַטשקון, וועלכער הויבט ניט אָן צו וויסן די באַדייטונג פון די ווערטער וואָס ער באַנוצט, ער רעדט וועגן "שענדן אַלץ וואָס איז אידיש".

מיר ווייסן פונוואַנען דער העכט שמעקט. די יוגנט וואָס איז געקומען מיט דער לעצטער איינוואַנדערונג איז אַקטיוו אויף פיל געביטן פון אונזער לעבן. זי איז טעטיג אין די פּאָליטישע אָרגאַניזאַציעס און אין די קולטורעלע פאַריינען, וואָס זיינען מאַסע פון דער יוגנט אויפגעבויט געוואָרן. אָבער די יוגנט איז רעוואָלוציאָנער, זי טאַנצט ניט אונטער דער דודקע פון גראָביאַנעס, נאָר, פאַרקערט, זי פירט א [illegible] קאַמף קעגן זיי. אַט דאָס שמעקט ניט אונזער ליבן פאַרטיידיקער פון "אַלץ וואָס איז אידיש".

די אימיגראַנטן וועלן ענטפערן מיט א שפּיי אויף דער שמיראַכץ פון דעם נפש.

אידיאָטסטווע אָדער באַוואוסטזיניקער שווינדל?

ריידנדיק וועגן שמירער וואָס הויבן ניט אָן צו וויסן וואָס זיי שרייבן איז אינטערעסאַנט אָפּצושטעלן זיך אויף דער נייעס וואָס דער ריגא'ר קאָרעספּאָנדענט פון דער "איטאַ" האָט געבראַכט, אַז די קאָמוניסטישע פּועלי ציון אין סאָוועט־רוסלאַנד זיינען אַרויסגעטראָטן קעגן דעם פּלאַן פון אידישער קאָלאָניזאַציע. דער קאָרעספּאָנדענט זאָגט, אַז די קאָמוניסטישע פּועלי ציון באַגרינדן זייער קעגנערשאַפט מיט די פאָלגנדע צוויי אַרגומענטן:

ערשטנס וועט די אַגראַריזירונג פון די אידישע מאַסן אין סאָוועט־רוסלאַנד ניט לייזן די אידישע פּראַגע, און צווייטנס "וועט די קאָלאָניזאַציע פון אידן אין קרים נאָך פאַרשטאַרקן דעם אידישן נאַציאָנאַלן און טעריטאָריאַלן באַוואוסטזיין".

עס שטעלט זיך גלייך די פּראַגע: איז אַט דער "איטאַ"־שמירער אַן אידיאָט אָדער א שווינדלער? אויב דאָס לעצטע איז ער זייער א נאַרישער שווינדלער.

הערט נאָך א מעשה: די קאָמוניסטישע פּועלי ציון זיינען קעגן קאָלאָניזאַציע ווייל דאָס וועט פאַרשטאַרקן דעם אידישן נאַציאָנאַלן און טעריטאָריאַלן באַוואוסטזיין... אָבער יעדער איינער וואָס האָט נאָר דעם מינדסטן באַגריף וועגן דעם ענין ווייסט דאָך, אַז די קאָמוניסטישע אָדער וועלכע עס איז אַנדערע פּועלי ציון, זיינען די הייסטע אַנהייגער פון יעדער באַוועגונג, וואָס קען פאַרשטאַרקן דעם אידישן נאַציאָנאַלן און טעריטאָריאַלן באַוואוסטזיין. דאָס איז דאָך ממש אַלף־בית.

און דער ערשטער כלומרשטער אַרגומענט איז דאָך אויך א קינדישער. די קאָלאָניזאַציע וועט ניט לייזן די אידישע פראַגע. געוויס ניט. קיינער זאָגט ניט, אַז דאָס איז די איינציקע רפואה צו אַלע ווייטאָקן. אָבער דאָס מיינט ניט אַז מען איז קעגן דעם פּלאַן, ווי א מיטל צו העלפן טויזנטער אידישע פאַמיליעס.

די געבראַכטע אַרגומענטן גופא צייגן קלאָר, אַז די קאָמוניסטישע פּועלי ציון זיינען פאַר אידישער קאָלאָניזאַציע אין רוסלאַנד און נאָר אַן אידיאָט אָדער א שווינדלער קאָן אַרויסדרינגען פון דעם, אַז זיי זיינען קעגן. אַט ליגט פאַר אונז דער לעצטער נומער "יעווריעיסקאַיאַ פּראָלעטאַרסקאַיאַ מיסל" (אידישער פּראָלעטאַרישער געדאַנק), דער אָפיציעלער אָרגאַן פון די קאָמוניסטישע פּועלי ציון אין רוסלאַנד, און דאָרט ווערן די אידישע מאַסן גערופן אַקטיוו צו העלפן דעם קאָלאָניזאַציאָנס־פּלאַן.

אונז וואונדערט ניט אויף דעם נאַרישן "איטאַ"־קאָרעספּאָנדענט, אונז וואונדערט אויך ניט אויף דעם עדיטאָריעל־שמירער פון דער היגער טעגלאָבער שמאַטע, וואָס ער האָט זיך אָנגעכאַפּט אָן דער "נייס" צו זאָגן מוסר די היגע קאָמוניסטישע פּועלי ציון למאי זיי העלפן דעם "איקאָר" — אונז וואונדערט אָבער אויף מ. א. כ. פון דער "פרייהייט", וואָס ער האָט ניט דערזען די אויבנאויפיקע אידיאָטסטווע פון דער "נייס". ער ווייסט בעסער. האָט אים דער מלאך פון פּאַרטייקאַמף געגעבן א שנעל אין נאָז און געמאַכט צו פאַרגעסן וואָס ער האָט געוואוסט וועגן די קאָמוניסטישע פּועלי ציון?

אויף דער אויסשטעלונג

(אימפּרעסיע)

פון בנימין כץ

מריפט א רעגנדל, עסט זיך איין אין די ביינער, און וואַרפט אָן אַן אומעטיקע שטימונג. אַרום איז אַלעס פרייזלאַך, אַלעס שרייט, אַלעס באַוועגט זיך — א גרויסער יריד. די זעלבע אויסגעשרייען ווי אַלע יאָר, לאָזן זיך אויך היינט הערן פון די פאַרקויפער וואָס פאַרנאַרן מיט זייערע "אמת'ן" אין די בוידלאַך און לאָזן אָפּ ענטוישטע צוריק.

פּוסטע אויסגעשרייען פאַרפילן די לופט. ווילדע, רעש'יקע מוזיק אויף אַלערליי אינסטרומענטן, ווערן צענויפגעמישט אין איין כאָר, אין איין פּוסטן ליאַרם, טומל. אין נערווער דרייט זיך אום די קאָפּ, און מ'שטופּט זיך; ווער אַריין און ווער אַרויס פון די אייגענע ענגעס. מענטשן וואָס שטייען און הערן זיך צו צו די מענטשן וואָס ווילן זיי פאַרנאַרן אין די בוידלאַך — ס'קאָסט נאָר פופצן סענט!...

א וועלט א נשמות'דיקע האָט זיך אויף דער העכסטער אָקטאַווע צעשריען: הונדערטער גאָרגלען רייסן זיך איין און שרייען צו די פאַרבייגייער, אַן ווינקען און רופן — נאָך וואָס? — נאָך א פּאָר סענט פון אייך אַרויסצוקריגן, נאָך א מטבע פון אייך אַרויסנאַרן — שרייען, רייסן זיך גאָרגלען און בייען זיך מיט יעדן געווינס... האַלט צו די אויערן, די פּוסטקייט האָט זיך צעשריען!

אַנטלויף איך פון דאָרטן.

א צווייטע וועלט. א שטילע. די קונסט אָפּטיילונג. יעדעס בילד א וועלט פאַר זיך; יעדעס בילד — אַן אַנדער שטימונג. טראָגט דיך ווייט אַוועק פון דער נשמות'דיקער וועלט; ווייט ווייט, אַהין וואו דאָס האַרץ בענקט, וואו דאָס העכער טראָגט זיך דיין נשמה אונטער מיט'ן מאַלער, און טיפער טראַכטסטו זיך אַריין וועגן זין פון שאַפן, און באַוואונדערסט, ווי הויך, ווי טיף דער מאַלער האָט דיך פאַרטראָגן.

אָט איז א בילד: א ווינטער פאַרנאַכט אין א נעבל. א העלע ליכטיקייט איז אויסגעשפּרייט אין דער לופטן, א ליכטיקייט וואָס איז פול מיט אומעט — א ליכטיקייט וואָס זאָגט אָן, אַז באַלד וועט אָנקומען די נאַכט, ווי די ליכטיקייט פאַר א רעגן. און דער שאָטן פון פליט, וואָס פאַלט אויפ'ן ווייסן, קלאָרן שניי, איז אַן עדות צו דער ליכטיקייט — א פאַרנאַכטיקער שאָטן. אין געסל שטייט א פערד מיט א בויד און־וועגעלע, און א מאַן מיט אָפּגעריסענע קליידער, האַלט בא צוגיין צום וואָגן.

אַלעס איז רעאַל, לעבעדיק. און באַוואונדערסט, ווי דער מאַלער האָט דיך אין א צווייטער, ווינטערדיקער שטימונג אַריינגעבראַכט. אַזוי פון בילד צו בילדער שטריכן וואָס קריצן זיך איין אין זכרון און דערמאָנען אָן עפּעס, אָדער מאַכן בענקען נאָך עפּעס אומבאַשטימטעס...

אָט קום איך אַריין אין צווייטן צימער פון דער קונסט אָפּטיילונג, און ס'ווייזט זיך מיר אויס, אַז אין ווינקל צווישן צוויי פיין אויסגעשניצטע טירלאַך, זיצט א קליין שיין מיידעלע מיט רויטלאַכע לאַנגע האָר. זיצט אַזוי מיט די פיסלאַך אַראָפּגעהאָנגען און קוקט פאַרטראַכט אויפ'ן צווייטן בילד געגנאיבער. גיי איך צו נענטער צו דער מיידעלע, וואָס זיצט אַזוי פאַרטראַכט, און א ברוינע פאַרב גיט מיר א שווינדל אין די אויגן — ס'איז א בילד אַזאַ!

שוועב איך נאָך אַלץ אין דער וועלט פון גייסט, אין א וועלט וואָס איז געשאַפן געוואָרן פון ליידן, און פיל ניט אַז איך בין שוין צוריק צווישן דעם פּוסטן הו־האַ.

7־טער סעפּטעמבער, 1925
טאָראָנטאָ

וואַל־פּלאַטפאָרמע

(פאָרזעצונג פון זייט 4)

טאַריאָ און אַלבערטאַ, צוזאַמען מיט דער קלאַסן־צוזאַמענאַרבעטונג פּאָליטיק פון דער פּראָגרעסיווער פּאַרטיי אין פעדעראַלן פּאַרלאַמענט זיינען געווען פאַקטאָרן אין אָט־דער צעפאַלונג, הגם די ליקווידירונג פון אַגראַריען קריזיס האָט אויך באַדייטנד באַווירקט די פּאַרטיי.

די עטאַבלירונג פון א מאַסן ליבאָר פּאַרטיי אין קאַנאַדע איז א דרינגענדע נויטווענדיגקייט. די קאָמוניסטישע פּאַרטיי פון קאַנאַדע וועט טאָן אַלץ אין אירע כחות צו העלפן אין אויפבוי פון דער קאַנאַדער ליבאָר פּאַרטיי, און וועט, אין דער פּאַרטיי, אַגיטירן פאַר דער צונויפבינדונג פון די פּראָווינציעלע סעקציעס אין א גרויסער לאַנדס־פּאַרטיי.

מוזיק

פון ריגאָלעטאָ

דער "אָנזאָנ־קאָנצערט", לעצטן זונטיק אָוונט, אין אַלהאַמבראַ האָל, איז דורכגעפירט געוואָרן זייער שיין און אינטערעסאַנט.

דער סטרינג אָרקעסטער פון אידישן אַרבעטער יוגנט קלוב, אונטער דער פירערשאַפט פון ה' פּערי, האָט געשפּילט זייער שיין. דער עולם האָט זייער וואַרים אויפגענומען דעם אָרקעסטער וועלכער האָט געמוזט שפּילן ווידער און ווידער.

א זייער גוטן איינדרוק האָט געמאַכט דער פידל־שפּילער לואיס געזענצוויי. ער האָט געשפּילט "ציגיינער־ווייזע" פון סאַראַסאַטע מיט א שיינער טעכניק און מיט א בריליאַנטענעם זינגנדיקן טאָן. ער איז שטאַרק אַפּלאָדירט געוואָרן און אַלס "ענקאָר" האָט ער געשפּילט פּאַדערעווסקיס "מינועט". פרייליין ביטריס אַלבערט האָט אים אַקאָמפּאַנירט.

פרייליין עדיטה גינזבורג, סאָפּראַנאָ, האָט געזונגען "ניטשעוואָ" פון מאַנאַ זוקאַ, אַן אַריע פון דער אָפּערע "מאַדאַם באַטערפליי" און א ליד "וואַך אויף". אַמבעסטן געלונגען איז זי געווען אין דאָס לעצטע ליד. א שאָד וואָס זי האָט ניט געזונגען קיין אידישע לידער — ווי עס פּאַסט זיך בא א אידישן קאָנצערט.

זייער שיין איז אויך געווען דאָס שפּילן פון פרייליין ליליען ליוואַי אויף דער פּיאַנאָ. זי האָט געשפּילט צוויי נומערן אויף א פיינעם שטייגער.

* * *

לעצטע וואָך האָבן מיר באַקאַנט געמאַכט די לעזער מיט'ן אינהאַלט פון דעם רעקאָרד "דער מאַנ'ן פון מוטער" פון סענט־סענס. היינטיקן מאָל ברענגען מיר דעם אינהאַלט פון א צווייטן רעקאָרד, פון דעם וועלט־באַרימטן אַרטיסט פיאָדאָר שאַליאַפּין.

עס איז א סצענע פון דער אָפּערע "באָריס גאָדונאָוו", ווען דער צאַר באָריס געזעגנט זיך מיט זיין זון און ער דערהערט ווי די מאָנאַכן זינגען א לויה־מאַרש נאָך אים. דאָס איז דער רוסישער טעקסט: —

זוואָן! פּאָגרעבאַלני זוואָן!

פּלאַטשטע, פּלאַטשטע, ליודיע, ניעט באָזשיזני וו ניאָם אי ניעמי אוסטאַ יעוואָ, אי ניע דאַסט אָטוויעטאַ. פּלאַטשטע, אַליוליאַ!

נאַדגראָבני וואָפּל! סכימאַ, סוויאַטאַיאַ סכימאַ, וו מאָנאַכי צאַר אידיאָט. נאַסודאַר, אוספּאָקאָיסיאַ! נאַספּאַד פּאָמאָזשעט!

ניעט, ניעט, סין מאָי, טשאַס מאָי פּראָביל.

ווי זשו, מלאַדענצאַ אומיראַיושטשאַ, אי רידאַיו, פּלאַטשו; מיאָטיאָסטיאַ, פּרעפּעשטשעט אַ, אי ק באָבאָשטשי וויזיוואַיעט, אי ניעט יעמו ספּאַסעניאַ.

באָזשע! באָזשע! מיאָזשקאָ מניע! אוזשעל גריכאַ ניע זאַכאָלים? אָ, זלאַיאַ סמערט! קאַק מוטשיש טי זשעסטאָקאָ.

פּאָווערעמעניטע: יאַ צאַר יעשטשאָ; יאַ צאַר יעשטשאָ! באָזשע! סמערט! פּראָסטי מעניאַ! וואָט, וואָט צאַר וואַש, צאַר... פּראָסטיטע... פּראָסטיטע... אוספּע...

די אידישע איבערזעצונג פון דער סצענע איז ווי פאָלגט:

ב אָ ר י ס: מען קלינגט! מען קלינגט ווי צו א לויה!

ק ל ו י ס ט ע ר ז י נ ג ע ר ה י נ ט ע ר ד י ק ו ל י ס ן: וויינט, וויינט, מענטשן, ס'איז נישטאָ קיין לעבן אין אים, שטום זיינען זיינע ליפּן און ער, וועט ניט געבן קיין ענטפער. וויינט, הללויה!

פאָרזעצונג אויף זייט ד"יי

פאר אונזערע קינדער

די הינדעלאך וואס זיינען אויף געוועזן ביז שפעט

פון ענגליש באארבעט דורך א. בראמבערג.

פוכעלע און ראבעלע זיינען געווען צוויי קליינע הינדעלאך. יעדע נאכט פלעגן זיי זיך [illegible] מיט מאמע'ן אין [illegible] זיין בעטעלאך און שלאפן [illegible] אין א קליין הייזל מיט אן [illegible] בא דער פארמער אין הויף.

א, ווי [illegible] עס איז זיי געווען! גאנצע [illegible] אויפן זייער פלעגן זיי [illegible] אויפן [illegible] מחיה'דיק [illegible] אין [illegible] און ווארעמט און זיי, די הינדעלאך, פלעגן און שפילן זיך. [illegible] איז אבער געווען זייער א [illegible]. אז די הינדעלאך האבן [illegible] איר „קא, קא, קא!" האבן זיי [illegible] צולויפן צו איר.

אמאל [illegible] זי [illegible], ווייל זי האט [illegible] קערנדלאך פאר זיי צו [illegible].

„קליינע [illegible] דארפן עסן צו [illegible], [illegible] זיי [illegible] ניט האבן" [illegible].

[illegible] פלעגט זי זיי רופן, ווייל זי האט [illegible], מיט זיי זאל [illegible] ניט [illegible].

„קליינע הינדעלאך [illegible] אליין ניט [illegible] פון דער מאמען; זיי [illegible] לעבן איר, וועט זיי קיין [illegible] ניט געשען".

יעדן [illegible] זי [illegible] פלעגט [illegible], זיי רופן און זיי [illegible] זיך לייגן שלאפן.

„קליינע הינדעלאך דארפן גיין פרי שלאפן — [illegible] — [illegible] וועלן זיי [illegible]. הינדעלאך זיינען ווי קליינע [illegible]; זיי וואקסן אין שלאף".

איין [illegible] זיינען פוכעלע און ראבעלע [illegible] ניט געוואלט פאלגן [illegible].

„לאמיר [illegible] ניט הערנדיק, אז די [illegible] אונז [illegible] — האט פוכעלע [illegible] א סוד אין אויער — [illegible] און אויף [illegible] ווי [illegible] געפעלט".

„[illegible] זיך [illegible] באהאלטן אונטער [illegible] בלאט — [illegible] — וועט אונז די [illegible] ניט [illegible]".

האבן [illegible] באהאלטן אונטער דעם גרויסן [illegible] זיך [illegible] איינס צום אנדערן [illegible], ערשט [illegible] די [illegible] [illegible] פויגעלעך [illegible] איינגעשלאפן, האבן זיי זיך [illegible] און [illegible] זוכן עמיצן, מיט [illegible] צו שפילן.

[illegible] זיי [illegible] צו מא[illegible] [illegible] הייזל, זיי האבן אנגע[illegible] [illegible] מאדאם קאטשקע איז [illegible] האבן זיך פוכעלע און ראבעלע [illegible].

„[illegible] קאטשקע — האבן זיי [illegible] — לאז [illegible] דיינע ענטלאך: [illegible] מיט זיי שפילן".

„[illegible] — האט זיך צעגע[illegible] קאטשקע — ניין, ניין! [illegible] שלאפן שוין. וואוילע [illegible] ניט זיין אויף אזוי [illegible]".

זיינען [illegible] צו [illegible] גאנז.

„[illegible], — האבן זיי זי גע[illegible] — [illegible] ארויס דיינע גענזלאך: [illegible] מיט [illegible] שפילן".

[illegible] מאדאם גאנז אזוי צע[illegible], [illegible] צוויי הינדעלאך,

פוכעלע און ראבעלע האבן גענומען ציטערן פאר שרעק.

„בשום אופן ניט! — האט מאדאם גאנז געשיפעט — מיינע גענזעלאך זיינען וואוילע קינדערלאך און זיי שלאפן איצט".

מאדאם גאנז איז געווען אזוי אין כעס, אז די צוויי הינדעלאך האבן זיך גענומען לויפן אזוי שנעל, ווי זיי האבן געקאנט. פון ווייטן האבן זיי נאך געהערט איר בייז שיפען.

באלד זיינען זיי געבליבן שטיין.

„ווייסטו וואס? — האט זיך אפגערופן פוכעלע — לאמיר נאר גיין צו מאדאם טויב. זי איז א גוטע".

זיינען זיי אוועק צו מאדאם טויב.

„גוטע מאדאם טויב, — האבן זיי געבעטן, — לאז ארויס דיינע טייבעלאך, און מיר וועלן זיך מיט זיי שפילן".

„וואס? — האט זיך מאדאם טויב צעטשיקעט — וואס? אזוי שפעט און איר שלאפט נאך ניט? און פאר וואס מאמע האט איר גאר קיין מורא ניט? ווייסט איר ניט, אז מאדאם סאווע כאפט קליינע הינדעלאך, וואס זיינען אויף ביז שפעט באנאכט? לויפט שוין אהיים, אניט וועט זי אייך כאפן".

„אוי וויי! — האט ראבעלע גענומען ציטערן — איך שרעק זיך אזוי פאר דער מאדאם סאווע. לאמיר אוועק צו מאדאם פארמער און זי בעטן אז זי זאל אונז לאזן זיך שפילן מיט בערעלען און פערעלען, זיי זיינען אזוי גרויס און זיי וועלן ניט לאזן, אז מאדאם סאווע זאל אונז כאפן".

זיינען זיי אוועק צום גרויסן, גרויסן הויז און גענומען שרייען אויף זייערע דינינקע קולכעלאך „טשיפ-טשיפ!" אזוי הויך ביז מאדאם פארמער איז ארויסגעקומען.

אז זי האט דערזען פוכעלען און ראבעלען, האט זי גענומען שרייען אויף זיי: „שלעכטע, שלעכטע הינדעלאך! וואס דרייט איר זיך ארום אזוי שפעט? פארוואס שלאפט איר ניט? בערעלע און פערעלע און אלע וואוילע קינדערלאך שלאפן שוין. אוועק פון דאנען! אוועק!".

די קליינע הינדעלאך האבן זיך ווי דער גלאזט לויפן אזוי שנעל, ווי זיי האבן געקאנט. זיי זיינען געווען בייז און זיך גענומען קריגן, ווי אלע קליינע הינדעלאך און קינדערלאך, וואס גייען ניט אין צייט שלאפן.

„אלץ איבער דיר! אלץ איבער דיר! — האט געטענה'ט ראבעלע — ווען ניט דו, וואלט איך שוין לאנג געשלאפן אונטער דער מאמעס פליגל".

„ניין, דו ביסט שולדיק! — האט שיר ניט געוויינט פוכעלע — דו האסט געהייסן זיך באהאלטן אונטער דעם גרויסן בלאט... שא! וואס איז דאס פאר א געשריי?".

אפשר האווקעט עס דער גרויסער הונט — האט זיך ראבעלע געשראקן — אוי וויי! פארוואס בין איך אוועק פון דער היים! פארוואס האב איך זיך באהאלטן פון דער מאמען!".

„און אפשר איז דאס גאר די בייזע קאץ — האט זיך געטרייסלט פוכעלע — אוי וויי! וואוהין זאלן מיר אנטלויפן?".

פוכעלע און ראבעלע האבן איינגעהאלטן דעם אטעם, זיך געטוליעט איינס צום אנדערן און זיך איינגעהערט.

איר זייגט דאך קלוגע קינדערלאך, טא טרעפט: וואס האבן זיי געהערט?

יא, זיי האבן געהערט דאס קוואקען פון זייער ליבער מאמען, די הון.

פוכעלע און ראבעלע האבן זיך געלאזט לויפן צו איר. זיי האבן געפונען א ווארעם זיכער ווינקעלע אונטער אירע פליגל און זיי האבן צוגעמאכט פעסט-פעסט זייערע אייגעלאך.

„עס פארדריסט אונז אזוי שטארק, מאמע טייערע — האבן זיי געפיפטשעט — מער וועלן מיר קיינמאל, קיינמאל ניט אויף זיין שפעט".

און זיי האבן געהאלטן ווארט.

פון א וועווערקעס טאג-בוך

די ערשטע זאך וואס איך קען געדיינקען איז דאס שלעכטע איינגל מיט די גרויסע הענט.

מיין שוועסטערל זיסל און מיין ברודער יאסל און איך זיינען געזעסן אין דער נעסט ווארטנדיק אויף דער מאמען, וואס איז אוועק אין וועווערקעס-קראם קויפן א פונט ניס.

מיט אמאל הערן מיר א קלאפעניש פון גרויסע פיס, באם! באם! בים! מיין קליין שוועסטערל און ברודערל האבן זיך צוגעטוליעט צו מיר, ווייל איך בין די עלטסטע.

מיט א פאר מינוט שפעטער האבן מיר דערזען די הענט בא דער נעסט. „בייסט מיט די ציין", האב איך גע זאגט. מיר האבן געביסן מיט אלע אונזערע כחות. דאס איינגל וועמעס הענט האבן אונז געוואלט שלעכטס טאן איז אראפ און ארויפגעשיקט אן אנדער איינגל. האבן מיר אים אויך געביסן, זיינען זיי אוועק.

ווען די מאמע איז געקומען האבן מיר איר דערציילט די גאנצע מעשה.

האט זי געזאגט אז איך בין א קלוג קינד.

שפעטער איז די מאמע אוועק צו אונזערע שכנים, די וועווערקעס אויף די אנדערעביימער, און זיי דערציילט וואס עס האט פאסירט, ווען זי איז געגאנגען קויפן עסן פאר אונז.

בינקע האפמאן

א. ר. שול נומער איינס

ווערטלאך:

איך בין א פעסימיסט. איך גלויב נים אין דער אומשטערבלאכקייט פון די מענטשלאכע אידעאלן. אבער איך בין אויך אן אפטימיסט און גלויב שטארק אין אונזער פייאיקייט צו איבערשאפן און אנטוויקלען אידעאלן.

איבסען.

פאטריאטיזם איז א צייטווייליקע אויפרעגונג.

איבסען.

די קינדער-שולן אין רוסלאנד

(פון א בריוול וואס חבר ניסנעוויטש'ס זון האט דערהאלטן פון זיין שוועסטערקינד אין מינסק)

טייערער מיישע: —

דיין בריוו האב איך דערהאלטן און האב עס אפגעדרוקט אין אונזער צייטונג „דער יונגער ארבעטער". איצט קען איך דיר באשרייבען ווי עס זעען אויס אונזערע ראטן-שולן.

יעדע שול האט א זאל וואו עס הייגען פלאקאטן מיט די אויפשריפטן: „האלט ריין די הענט", „ניט שפ ים אויף דער פארלאגע א. אז. וו. עס הייגען בילדער פון לענין, קארל מארקס און אויך אנטי-רעליגיעזע פלאקאטן.

ס'איז דא א פיאנער-ווינקל מיטן לאזונג: „זיין גוטע לעניניצעס איז אונזער ציל", און א לענין ווינקל מיטן לאזונג: „פיאנער, שטענדיק זיי גרייט!"

זיי גרייט!

שטענדיק גרייט!

מער האב איך דיר ניט וואס צו שרייבן.

דיין שוועסטערקינד און באוער

מיישע קויפמאן

צו אלע קינדער

ליבע קינדערלאך: —

אויף דעם פלאץ וועט איר יעדע וואך געפינען געשריבן פאר אייך אליין א שיין מעשה'לע, א לידעלע, עטלאכע רעטענישן און טיילמאל וויצן. אויב איטלעכער פון אייך קאן אליין אנשרייבן עפעס און עס צושיקן צו אונז, וועלן מיר עס אוודאי ארייננשטעלן אויף דעם זייטל. מיר ווייסן, אז פיל פון אייך קאנען גאר שיין אנשרייבן א מעשה-לע, א לידעלע אדער צוטראכטן א רעטעניש. די וואס וועלן טרעפן די ענטפערס אויף די רעטענישן און זיי צושיקן צו אונז, וועלן זייערע נעמען געדרוקט ווערן אין „אנזאג".

אלע אייערע בריוו שרייבט צום

פעטער הערשל

FETER HERSHEL,
c/o Onzog,
354 Spadina Ave.

רעטענישן

1. ווער עס וויל זופן, דארף מיך פריער זוכן.
2. פון פינסטערניש קומט ארויס ליכטיקייט, פון וואסער — פייער.
3. פארוואס טראגט א גלח א שטעקען?
4. יעדער מענטש פארמאגט עס און קיינער ווייס ניט, וויפל ער פארמאגט.
5. פארוואס קויפן קינדער קאנפעקטען?

פאטראניזט אונזערע אדווערטייזער

פראלעטארישע פאלעסטינע וואך
פון 11טן אקטאבער ביז דעם 18טן אקטאבער
וועט דער פאריין
לינקע פועלי ציון
צוזאמען מיט די
„מארקסיסטישע יוגנט" (פועלי ציון
דורכפירן א גרויסע אקציע לטובת די רעוואלוציאנערע אידישע ארבעטער אין פאלעסטינע. אין דער וואך וועלן געהאלטן ווערן גאסן-פארזאמלונגן, אידישע ביכער וועלן געזאמלט ווערן און די אקציע וועט זיך שליסן מיט א
הויז-צו-הויז זאמלונג
זונטיק דעם 18-טן אקטאבער

קליידער מאכן שיין די מענטשן.
עס איז שוין נאענט צו יום טוב. אררדערט באצייטנס אייערע סוטס און אווערקאוטס בא דעם באוואוסט
דזשיי. פרימערמאן
531 דאנדעס סט. וועסט.
טעל. טרינינטי 4571 דאבעליו
ערשטע קלאס מענס קאסטאם טיילאר
אונזער ארבעט איז גאראנטירט און איר וועט זיכער זיין צופרידן.

י. גאלדמאן
מיר פרעסן, קלינען און ריפערן אייערע אלטע קליידער און מאכן זיי אויסקוקען ווי נייע.
469 דאנדעס סט. וועסט.
טעלעפאן טריניטי 0512
מיר נעמען און ברייננען אפ אייערע זאכן.

א קילע נאַכט

(א פּאָר בלעטלאַך פונ׳ם צווייטן טייל פונ׳ם ראָמאַן „א טרעפ״.)

פון ב. גלאַזמאַן

ב.

עס [illegible] געווען אָקטאָבער. די בלעטער [illegible] שוין [illegible] געוואָרן פאַלנדיק [illegible] דערשלאָגן געוואַליעט צו [illegible].

אַ [illegible] אַ [illegible] זיבן, איז מר. [illegible] בעקומען אהיים. ער איז [illegible] עסוואַכ מיד, אויסגערעגט [illegible] סאַנטעטעפּטן. אריינקומענדיק, האָט ער זיך פאַרגעסן זאָגן „גוט נאַכט״. ער איז אריינגעקומען צו זיך אין [illegible], און זיך אנידערגעזעצט בא [illegible].

[illegible] סטפּעמער, שוין [illegible] באַשטעטיקט איבער [illegible] „[illegible]״ — ער איז [illegible] אן [illegible] באַמטער [illegible] פונ׳ם אָרדן [illegible] — [illegible] אים פּלוצלונג עפּעס [illegible] אַז ער דאַס פּאַרפעלט [illegible] ער האָט [illegible] פון זיין דרוישטאל [illegible] און עס־ציטער. [illegible] צו לאַראַ׳ן ליכט זי אַרום [illegible] בא איר וואָס זי [illegible] די ליפּן איך [illegible] דערנאָך איז [illegible] אריינ[illegible] אין „סמאָדי״ [illegible].

[illegible] געווען קיל, און פאר די אויגן [illegible] דער פּורפּוראָ [illegible] פון דעם אקאָרשט־פאַר [illegible] פאַר[illegible], דעם ערבֿ־ראָש [illegible] פאַר[illegible], ווען לאַראַ איז [illegible] באַם נאָניק, און [illegible] די [illegible] מיט ברונעטע [illegible]. אין [illegible] רעק און ווייכע [illegible], גיין [illegible] שול [illegible].

[illegible] אין לייב[illegible] אז [illegible] זי איז [illegible], און זי האָט אויך [illegible] די אידן אין שול אריין, [illegible] איז [illegible] געווען קאַלט. נאָר [illegible] נישט [illegible] אוניף ווערטן [illegible] דאָס [illegible].

[illegible] איז נאָך אַלץ געזעסן בא זיך [illegible] דורך דער וואַנט האָט [illegible], אַז זי פאַרנכט [illegible] מעסער־[illegible] און [illegible]. זי האָט זיך [illegible] אליין אין איר ווינקל [illegible] אין [illegible] ארומגעוויקלט [illegible] זיך איר [illegible]. עס האָט זיך איר [illegible], אַז [illegible] דאַרטן דורך דער [illegible] אימיצער אן אַלט־גרויען־ אין א [illegible] בריוט[illegible] קיטל, [illegible] האָט [illegible] פייערדיק ערנסטע [illegible] און [illegible] דאָס גאַנצע [illegible] האָט אין דער שטיל נאַכגעזאָגט. [illegible] נאָך האָבן זיך אַלע [illegible] געווען.

[illegible] אין [illegible]ציטער, איז אויך [illegible] נאָר קיינער האָט קיין [illegible] נים [illegible]. אימיצער האָט קוים [illegible] א [illegible] געטאָן אין פענסטער. [illegible] האָט א [illegible] געטאָן און איז [illegible] די [illegible] פינגער אהינצו [illegible], און [illegible] דאַרטן אימיצען [illegible]. נאָר [illegible] געווען נאַרישקייט. א [illegible] אין [illegible] פון דער בלעטל־[illegible], האָט [illegible] פאַרטשעפּעט אַז דעם [illegible] פון [illegible] און נישט [illegible]. ער איז געבליבן אזוי [illegible] כיטן לופט.

[illegible] האָט זיך גענומען גרייטן צום [illegible]. זי האָט אַרויפגעליינט צוויי [illegible] „בוינעל״ אויבן און זיי צונע[illegible] מיט א [illegible]. אין מיטן [illegible] האָט [illegible] אַרויפגעשטעלט א פלאַש [illegible] „[illegible]״ און בא דער זייט [illegible] לייכטער. זי האָט אָנ[illegible] ליכט. איר איז אפילו איינ[illegible] צו בענטשן. זי האָט אויפ[illegible] ברופּקע, דורכזיכטיקע

העגט צום בלייך־ראָזיקן פּנים.

נאָר זי האָט באַלד פאַרכאַפּט און אַנגעהויבן צו שמייכלען. און א שמיי־כלדיקע, ווי געטרייסט, דאָס פּנים נאָך אַלץ פאַרדעקט מיט אירע צוויי בלייכע כהנישע הענט, איז זי צוגעגאַנגען און אַנידערגעזונקען אין דער קאַנאַפּע.

זי האָט געוואַרט מיט האַרץ־קלאַ־פּעניש, אימיצער זאָל פּאַמעלאַך די טיר אויפעפענען און זאָל אין דער ליכט־שימערדיקער לופט שטיל אריינזאָגן:

— גוט יום־טוב...

נאָר קיינער איז נישט אריינגעקומען. אויף דער ברוסט האָט געקלאַפּט דאָס גאָלדענע זייגערל ווי מיט א גאָלדענעם האַמערל.

עס האָט געגאַנגט דאַרטן, דאַרטן וואו דאָס גאָלדענע זייגערל האָט אַלץ גע־קלאַפּט. לאַראַ האָט מיט אירע בלייכע הענט שטייף אָנגענומען יענעם פּלאַץ, אים געדריקט, זוי וועלענדיק יענע נאָ־געניש ווייט אין דער טיפעניש פאַר־קוועטשן.

און האָט דערנאָכדעם צוריק פאַר־דעקט איר געזיכט מיט אירע ווייכע הענט.

דורך די שמאָלע עפענונגען צווישן די פינגער האָט זי דורכגעזיפּט דאָס ליכט. און נאָך עפּעס א רויטער און גלאַנצענדיקער שיין. און געפילט האָט זי ווי פאַרנאַנדערצושפּילען דאָס קאָפּ־טעל, און לאָזן אימיצען שניידען די ברוסט, און לאָזן דאָס רויטע בלוט אי־בער דער ברוסט־בלייכקייט רינען.

עס איז געווען דער רויטער בורגונד, וואָס האָט זיך געלויכטן אינ׳ם פלאַש. שטיל איז לאַראַ געבליבן און צוריק אין גערענג דאָס קאַפּטעל פאַרשפּיליעט. עס האָט זיך געטראַכט ווענן דעם, וואָס האָט געזאָלט זיין און איז נים געווען.

די לופטפלאַמלעך האָבן אָנגעהויבן צו ציטערן. די טיר האָט זיך געעפנט. עס איז אריינגעקומען הערדים.

די וועטשערע האָט געהאַלטן בא׳ם סוף. זיי האָבן געגעסן דעם דעסערט. מעכאַניש, ווי געצווים פון א גרויסן אייך־אויניקן ריז, וועלכער וויל זי אַלץ פעט מאַכן, כדי דערנאָכדעם אויפ׳ן פייערפאַן אָבצוּבראָטן, האָט זי די ברוינלאַך־רויטע אבריקאָסן געלייגט נייטש־ווילנדיק אין מויל אריין.

און דערנאָכדעם איז זי ווידער גע־זעסן אין ווינקעל קאַנאַפּע און האָט גע־טראַכט. זי האָט זיך זעלבסט אויסגע־וויזן ווי יענע געפאַנגענע, וועלכע זיצט אליין פאַרשלאָסן אינ׳ם פּאַלאַץ און ציי־טערט אַלץ פאַר׳ן אָנקומען פונ׳ם פעטן איינאויגיקן ריז... און טראַכט אַלץ די פּלענער ווי אַזוי זיך פון אים אויסצו־דרייען.

הערדים איז געזעסן באַם טיש, האָט זיך געקאַלופּעט מיט א ציינהעלצל די ציינער און מיט די שמאַלציקע פינגער זאַט געפירט איבער׳ן נים־געראָזירטן געזיכט. ער האָט געהאַלטן אין לעזן א פרימאַרגענדיקע „טיימז״. דאַרטן האָט ער זיך געגריבלט מיט די אויגן אין די לאַנגע עמודים קליינע ציפערלאַך, וואָס האָבן אָנגעפילט זיין „פּיידוש״, די סטאָק־עקסטשענדזש פּיידוש, די בלאַט זייט, וועלכע ער פלעגט צום ערשטן לעזן. פון צייט צו צייט פלעגט ער אַרויסלאָזן א פאַרוואונדערונגס־געלעכ־טערל.

2.

שאַ. שטילער.

די פאַרפומירטע ליכט האָבן זיך גע־שמאָלצן און געהאַלטן אין דערברענען. די פלעמלאַך האָבן געקנאַקט. איין ליכט האָט זיך שוין אויסגעלאָשן און זיך אָנ־געהויבן צו רויכערן, אין אן אָנגענעמער בלוילאַכער ווייריך ווי אין דער עזרה בשעתן קרבן ברענגען, האָט אָנגעהוי־בען זיך וואַלקענען און וועלבן אין דער לופט.

הערדים׳ן זיינען די אויגן סטוואָס פאַרלאָפן און עס האָט אים געקיצעלט אין די נאָז־לעכער. האָט ער זיי אויפ־געהויבן מיט׳ן פאַרריסענעם נאָז און געפרעגט בא לאַראַ׳ן, נאָך וואָס זי האָט עפּעס היינט אָנגעצונדן די ליכט: זיי זעען זיך סיי־ווי־סיי נים אָן אינ׳ם שיין פון דער עלעקטריק זי האָט אים, נישט קוקענדיק אפילו אין זיין זייט, עפּעס געענטפערט. ער איז געבליבן צופרידן און האָט איר בלויז אן אָקסיען שמיי־בעל צוגעוואָרפן:

אירע קאַפּריזן... כע־כע!..

ער קען זי שוין לאַנג!

און לאַראַ׳ן איז מיט אַמאָל אויסגע־קומען מאָדנע ווילד דאָס, וואָס זי גע־פינט זיך מיט דעם מענטשען צוזאַמען. ער, וועמען עס איז אזוי ליכט און אַלץ צופרידנצושטעלן, ער, וועלכער גיט איר אַלע מאָל מער געלט ווי זי באַדאַרף, וועלכער פאַרדעכטיקט ווענן איר גאָר נישט, להלומין גאָרנישט, און וועלכער איז קיינמאָל, קיינמאָל, אויף איר נים איפּערה־זיכטיק...

ער איז איר אויסגעקומען פרעמד, מאָדנע פרעמד. זי האָט אים געזאָגט א גוטע נאַכט און איז אַוועק אין שלאָפ־צימער אריין, האָט זיך אויסגעטאָן און זיך אריינגעוואָרפן אין בעט אריין.

אין שלאָפצימער איז געווען טונקל. זי האָט געהאַלטן די אויגן שטאַרק פאַר־מאַכט: פייערדיקע רעדער האָבן זיך גע־דרייט פאַר איר אין דער לופט.

וועט זי באַרקאַנ׳ען, הייסט עס, מער קיינמאָל נים זען? ער האָט איר געזאָגט דאָס לעצטע מאָל, אַז אין פאַל זי בלייבט צוזאַמען מיט׳ן מאַן, פאָרט ער צוריק אוועק אין יענער ווייטער און שטילער וועטליכער שטאָט, וואו ער האָט דריי בײינקשאַפּטס־יאָר פאַר־בראַכט: נאָר די קומענדיקע יאָרן וועלן נים זיין קיין בײינקשאַפּטס־יאָרן — נישט נאָך איר.

זי האָט אים נישט געגלויבט. זי האָט גוט געוואוסט איר מאַכט איבער אים. אין דער פינסטער האָט זי געפירט אירע הענט איבער אירע בריסט און וואַרים געשמייכלט.

עס האָט אין דער פינסטער גע־שמעקט מיט׳ן שאַרפן פיינעם שטויב פון צוזאַלגע פאַרטריקענטע בלומען. ער האָט געריצט די נאָזלעכער. זיי האָבן זיך געשפּרייט ווי וועלענדיק עס אינגאַנצן מיט גירינקייט אריינגעמען.

פונ׳ם צווייטן צימער האָט זיך אהער דערטראָגן א שאָרכן און אן אומגערו־דיק אַרומגיין. לאַראַ האָט שטייפער פאַרמאַכט די אויגן, דער ריח פון בלו־מען־שטויב האָט זיך געשטאַרקט.

פון וואַנען קומט ער דער ריח? אַ, עס איז דאָ. זי האָט זיך דערמאָנט. ס׳איז געווען דאָס ערשטע מאָל היינ־טיקן זומער. זי האָט באַרקאַנ׳ען באַווי־זען אין אירן א בוך פאַרטריקנטע בלעטלאַך פון בלומען, וועלכע ער האָט איר מיט יאָרן צוריק געגעבן: „זי האָט זיי די גאַנצע צייט געהיט״. ער האָט געשמייכלט. — „די בלומען פון דרוי־סען? און וואָס איז מכח די אַנדערע, די בלומען פון אינעווייניק? ער האָט בא איר צוגענומען די בלעטלאַך און זיי צו־ריבן צווישן זיינע דאַרע פינגער. — „וואָס טויגן בלומען־בלעטלאַך אין א בוך?״ און פון דאַמאָלס אָן האָט ער אָנ־געהויבן צו ב[illegible]ען אין יענעם צימער, נים ווייט פונ׳ם [illegible].

דורך א סך נעכט. זיי האָבן אָנגעצונדן א ליכט, און זיין שטילע איינגעהאַל־טענע פלאַם האָט זיך קיינמאָל נישט פאַרמינדערט. אימיין האָט אין זייערע אָרערן צופלאַקן פייער אריינגעגאָסן. די לופט איז געווען פול מיט צושוואַר־טענעם נאָלד.

עס איז איר געווען שווער און זיס צו דיינקען ווענן אים, ווי איינער וואָלט איר מים א וואַרימען מעסער געשניטן די בריסט. לאַראַ האָט געהאַלטן די אוי־גען פעסט צוגעשלאָסן, ווי מורא האָ־בענדיק אַז עטוואָס פון דער אינעווייניגסטער וואַרימקייט זאָל דורך די אויגן נים אַרויסשטראָלן. אירע אברים זיינען פולער און שטייפער געוואָרן, ווי טרוי־בען, צייטיק וואַרנדיקע אום מיטן נאַכט.

עס איז געווען שווער. דאָס אינעווייניקסטע פייער האָט פאַרברענט.

די שלאָפצימער טיר האָט זיך גע־עפנט. עס איז געווען טונקל. מיט איי־ניקע מינוטן שפּעטער איז אימיצער גע־לעגן לעבן איר. און נאָך מיט אייניקע מינוטן שפּעטער האָט זי זיך אין דער פינסטער געבעטן:

— הערדים, הערדים׳ל, טשעפּע מיך איצטער נים...

דאָס בלומען־בעכערל האָט זיך פאַ־נאַנדערגענומען. אימיץ האָט די ציטערי־קע טרויבן געדריקט און דאָס זאַפט פון זיי אַרויסגעקראָגן. עס איז געוואָרן לייכטער.

זי האָט זיך געבעטן:

— הערדים, הערדים׳ל, טשעפּע מיך נים... און שוואַכער:

—הערדים, הערדים׳ל.. טשעפּע מיך..

און נאָך שוואַכער:

— הערדים, הערדים׳ל...

און שטיל. זי האָט זיך געקלאַמערט און איינגעגעסן אין אימיצן.

— — — — — — — — —

„ווער טומלט עס? ווי־וו־ווער האָט עס די...?״ באַרקאַן האָ טויך א כאַפּ אויף געטאָן פונ׳ם בעט מיט א געשריי, ווי געביסן פון א שלאַנג. ער האָט זיך געהאַלטן פאַר׳ן קאָפּ. א האַמער האָט אים געקלאַפּט אין די־שלייפן.

„אין וועלכן צימער, אין וועלכן ציי־מער?״ ער האָט זורומגעוואַקלט און גע־זוכט אין דער פינסטער. ער האָט גע־הערט א שטיל־תאווה׳דיקן געלעכטערל:

— דאַ־אַ...

אין חדר איז געווען קיל. עס האָבן זיך דערנענטערט די מאָרגן שטונדן. א שטילע שטים האָט זיך דערטראָגן פון וואַרן.

דער נאַכט אַרוים. עס האָט אים מיט אַמאָל א ברי געטאָן — ער איז געבלי־בען שטיין שטאַרענדיק מיט ברייט־פונאַנדערגעריסענע אויגן. דאַרטן באַם פענסטער, לעבן ביכער־שראַנק, איז גע־שטאַנען א הויכע פרויען־געשטאַלט. א לאַנג ווייס שלאָפהעמד האָט זיך געצווייגט. צוויי בלייכע הענט, ווי צלמים, האָבן זיך אין דער לופטן געשטרעקט.

באַרקאַן האָט זיך מיט אימפּעט א לאָז געטאָן אהינצו „אַ־אַ... אָט דאָ איז זי!...״ ער האָט זיך אָנגעשטויסן אָן עפּעס דינעס און כרופּקעס — איר לייב. א שויב איז אַרויסגעפאַלן. אין דער שטילקייט פון די פּוסטע גאַסן האָט זיך דערהערט ווי דאָס גלאָז האָט זיך צו־ברעקעלט אויף שטיקלאַך אונטן אויפ׳ן טראָטואַר, און דער קלאַנג איז דינער און שטילער געוואָרן. באַרקאַן איז פּאַ־מעלאַך דורכגעקראָכן און איז אנידער־געפאַלן אויפ׳ן בעט.

דער האַמער אין די שלייפן האָט שטילער געקלאַפּט. פונ׳ם שטערן איז גערונען אינ׳ם אָפענעם צוקרימטן מויל אריין קליינע ריטשקעלאַך פון א נאַסער וואַרימקייט. עס האָבן זיך דערנענ־טערט די פאַרטאָג־שטונדן. דאָס ראָזע ליכט פון דער נאָך־נישט־אויפגעגאַנגע־נער זון האָט זיך אָנגעהויבן באָדן אינ׳ם רויט פונ׳ם בלוט. פון ווייטן האָט זיך דערטראָגן א בשורה׳דיק העגער־קריי־ען...

אויף מאָרגן אין דער פרי האָט באַר־קאַן שוואַך באַמערקט אַז אין שטוב בא זיי איז געשטאַנען עפּעס א גערודער, וועלכער האָט אים אויסגעזען פרעמד. די מוטער איז אַרומגעגאַנגען מיט א פאַרבונדענעם קאָפּ און אַלץ גע־קרעכצט:

— בוזי... מיין איינציק קינד... בר־זעלע...

עס האָט געשמעקט מיט רפואות און זאַלבן. מיט׳ן שוואַכן קוים אַרבעטענ־דיקן געהירן האָט באַרקאַן פאַרשטאַנען, אַז עס איז נים אין דער פרי, נאָר פאַר־נאַכט־צייט. דאָס ליכט איז געווען אזוי ענלאַך. איז ער צוריק אַנשלאָפן גע־

Modern Studio
נ. שלייכטער
פאָטאָגראַפער
452 קווין סט., וועסט
טעל. טרינִיטי 6569
די שענסטע אידישע סטודיאָ. די בעסטע אַרבעט גאַ־ראַנטירט.

פראקטישע מענטשען
אז זיי קויפן אדער זיי מאכן זיך עפעס, קויפן זיי דאס בעסטע און מאכן זיך די ארבעט דורך דעם בעסטן בעל מלאכה.
אלע פראקטישע מענטשען מאכן זייערע סוטס בא
מארעי טיילארס
167 ספעדינע עוועניו
טעלעפאן אדעלייד 1733
אנדזער אויסוואל פון די שענסטע ווארעס לכבוד יום טוב.

„אנזאג"-קאנצערט איז געווען א גרויסער דערפאלג

פארבינדונג פון זייט איינס

זיינען באגריסט געווארן מיט רוישנדע אפלאדיסמענטן. דער פארזאמלטער עולם האט געהאט אן אמת גייסטיקן פארגעניגן.

קורצע באגריסונגסרעדעס זיינען געהאלטן געווארן פון ס. גערטלער, אין נאמען פון לאקאל 211 אמאלגאמייטעד ..., אין נאמען פון נאַציאנאל ... ברענטש 293 ארבעטער רינג ח. גרין, אין נאמען פון פאריין ... פועלי ציון און פון י. זאלצבערג, ארגאניזירער פון קעפ און מילינערי יוניאנס.

מיט ... איז אויפגענומען געווארן דער רעדאקטאר פון „אנזאג", ב. האלפערין. ער האט אין א לענגערער רעדע צוגעוויזן אויף די אויפגאבן פון „אנזאג" אלס א רעוואָלוציאנערע אידישע ארבעטערצייטונג און האט זיך אויך אפגעשטעלט אויף די שוועריקייטן פון דער ארבעט. אויך זיין אפיל איז געווען ... פער... באלעד און פיל פון די אנוועזענדע האבן זיך פארפליכטעט ביישטייערן יעדע וואך א סומע פון א קווארטער ביז א דאלער, צום „אנזאג"-פאנד.

אין מוזיקאלישן טייל פון פראגראם האבן זיך באטייליקט: דער סטרינג ארקעסטער פון אידישן ארבעטער יוגענט קלוב, דער פידלשפילער לואיס גלוזגאנווי מיט דער באגלייטונג פון פריילין ביטרים אלבערט, די פיאניסטקע פריילין ליליען ליוואי און די זינגערין פריילין עדיטה גינזבורג.

מיטן געזאנג פון „אינטערנאציאנאל" איז געשלאסן געווארן דער קאנצערט, וואס וועט לאנג בלייבן אין זכרון פון אלע פארזאמלטע.

פארמערס פעדעראציע זוכט צו פארשפרייטן ערד-ארבעט

אין דער ... פון „אנזאג" איז אנגעקומען א ... בריוו פון מר. מאריס ..., פרעזידענט פון דער אידישער פארמערס פעדעראציע אין אנטאריא, ... די ציל און אויפגאבן פון דער ארגאניזאציע. מיר ברענגען דא די ... פון דעם בריוו, אבער ... זיך צוריק פון ארויסצוגעבן ... ווען דער ארבעטער ... נעענטער באקענען ... ארגאניזאציע. דער ציל איז ..., א ..., אבער אונז איז ... כאראקטער און צוזאמ... פון דער ארגאניזאציע. ... ווילן אידער מען נעמט ... שטעלונג.

לויט ... די אידישע פארמערס פעדעראציע צו פארשפרייטען ערדארבעט צווישן די אידן און דערמיט ... מאסן אידן אריינצוציען אין לאנד. דער צוועק איז צוציען ... ערדארבעט ביי די וואס געפינען זיך שוין אין לאנד און סיי די וואס ... אריבערברענגען, אויב די לעצטע וועלן זיך ווירקליך פארנעמען מיט פארמעריי — ווי דער געזעץ פארלאנגט עס.

די רעגירונג האט טענות, אז פיל אידישע אימיגראנטן האבן ניט געהאלטען זייער פארשפרעכן ווען באשעפטיקן זיך מיט פארמעריי. די פעדעראציע האט אנגעוויזן דער רעגירונג, אז די שולד דערפאר ליגט אין די באדינגונגען. די פעדעראציע זוכט צו שאַפען גינסטיקע באדינגונגען, וואס זאלן אויפהאלטן אידישע אימיגראנטן בא פארמעריי. צו דעם צוועק איז אפגעקויפט געווארן א גרויסע פארם, אויף צו לערנען פראקטיש פארמעריי און יעדער איינער וועט אויך געהאלטן ווערן צו באזעצן זיך אויף ערד. די פעדעראציע אפעלירט צו אלע אידן צו העלפן אין אט דער וויכטיקער ארבעט.

וואס מען שפילט אין אידישן טעאטער.

היינט פרייטאג און מארגן מאטינעי וועט אין ... געשפילט ווערן אברהם גאלדפאדען'ס אפערעטע „שולמית". שבת אוונט — „בר כוכבא" און מאנטאג ... שמר'ס באוואוסטע אפערע „דער גרינער מיליאנער".

סאָוועטן ניט ברייטערע וואַל-רעכט.

פון מאסקווע ווערט געמעלדעט אז די רעגירונג האט געגעבן שטימרעכט בא די ... צו קליינהענדלער, האנטווערקער און קליינע באלעבאטים וואס באשעפטיקן ניט מער פון איין ארבעטער, אדער צוויי לערנאינגלאך.

מר. און מרס. נודעלמאן פאר-וואונדעט אין אויטאמאביל-אומגליק.

מר. און מרס. נודעלמאן פון 446 ספעדיינע עוועניו זיינען לעצטן זונטיק לייכט פארוואונדעט געווארן אין א אטאמאביל - צוזאמענשטויס.

פארייער יוניאן לאקאל 40

מיט פרייד באגריסן מיר די דערשיינונג פון די רעוואלוציאנערע ארבעטער צייטונג „דער אנזאג"

ל. שטיינבערג, פארזיצער

STANDARD THEATRE

א געזונט און גליקלאך יאר אלע אידן

3-טע וואך

גרויסע איבערראשונג לכבוד יום טוב

פרייטיק אוונט, 25סטן און שבת מאטינעי 26סטן סעפט.

בארים טאמאשעווסקי און רעגינא צוקערבערג אין גאלדפאדען'ס אפערעטע

„שולמית"

שבת אוונט, 26סטן סעפטעמבער

„בר כוכבא"

מאנטיק אוונט 28סטן סעפטעמבער

טאמאשעפסקיס גרויסער סוקסעס

„דער גרינער מיליאנער"

טיקעטס צו באקומען יעדן טאג פון 9 פרי ביז 9 אוונט.

פרייזן פון 50 סענט ביז 1.50

די גאנצע יוגנט וועט זיך טרעפן באם גרויסן טאנץ

ארגאנזירט פון ליניצער יוגנט קלוב

שבת 3טן אקטאב. אין לייבאר ליסעאום

ספעדיינע און סט. ענדריו סט.

איינטריט 35 סענט

שיך

פאר מענער, פרויען און קינדער

פון די בעסטע קוואליטעט פאר מעסיקע פרייזן.

אויך האלבאט קושען שיך פאר קינדער.

ספעציעלע אויפמערקזאמקייט פאר די לעזער פון „אנזאג".

פרימאנ'ס שיך סטאר

792 דאנדעס סט. וועסט

טעל. ... 4470

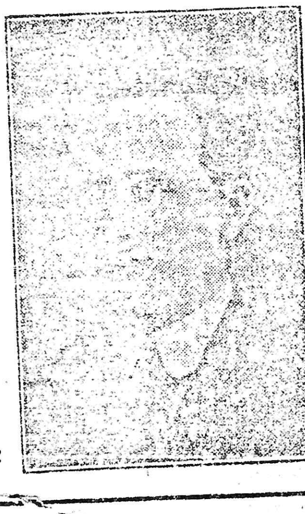

ראיאל פיינט און וואל פייפער

408 ספעדיינע עוו.

טעל. טריניטי 4800

קויפט ביי אונז אלץ וואס איר דארפט אויף צו דעקארירן אייער הויז. די בעסטע און שענסטע ווארע צו די ביליקסטע פרייזן.

נחמיה קעלערמאן, אייגענטימער.

אידישע ארבעטער!

שטיצט

דעם אידישן האספיטאל

העלפט א וויכטיקע און נויטיקע אינסטיטוציע וועלכע דינט און העלפט קראנקע אן אונטערשיד פון ריכטונגען און קלאסן.

מרס. דווארקין

סעקרעטארי מאונט סינאי האספיטאל

א ספעציעלע פארזאמלונג

פון אלע מיטגלידער פון

„אנזאג" - געזעלשאפט

וועט פארקומען

שבת דעם 26טן סעפטעמבער

פיר א זייגער נאכמיטאג

אין

354 ספעדיינע עוועניו

אלע מיטגלידער זיינען דרינגענד אויפגעפאדערט צו קומען. אויך אלע פריינט פון „אנזאג" זיינען געלאדן צו דער פארזאמלונג.

טרינקט די—

בעסטע ביר!

פארלאנגט

ברידינג'ס

איל, לאגער און פארטער.

באם קיים אדער בארעל

Brading Brewery

OTTAWA

M. WOONSCH

AGENT

טעל. רענדאלף 6153

! אן אנזאג אין „אנזאג" !

ע. ... האט איצט זיין שיפסקארטן און באנק געשעפט אין 143 קווין סטריט (בא יארק סט.)

... אדרעס, קויפט שיפסקארטן, מאכט בירגערפאפירן, נעמט ... פון די בעסטע קאמפאניעס דורך

הערץ'ס שיפס קאנטאר און באנק-געשעפט

143 QUEEN ST. W.

... שטייט פאר דריי זאכן:

8 יאר ... איבערגעווינלאכע געשעפטס-ערנסקייט און פינאנציעלע ... אין זיכערקייט.